

Mira Väisänen ja Jukka Määttä (toim)

Moninaisille kentille

Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen,
koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Moninaisille kentille

Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen,
koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat

Mira Väisänen ja Jukka Määttä (toim)

Mira Väisänen ja Jukka Määttä (toim.)

Moninaisille kentille - Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset
ja jatko-opintosuunnitelmat

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 2 (Helsinki, 2015)

Taittäjä: Emilia Reponen

Paino: Winbase (Kaarina)

Kansikuva: www.pixabay.com (creative commons)

ISBN 978-952-456-220-1 (painettu)

ISBN 978-952-456-209-6 (verkkajulkaisu)

ISSN 2343-0664 (painettu)

ISSN 2343-0672 (verkkajulkaisu)

Sisällysluettelo

Esipuhe	7	3 Tutkinto ja työelämä	29
1 Johdanto	9	3.1 Työllistymistä edistäneet tekijät	30
1.1 Kyselyn toteutus	9	3.2 Tyytyväisyys tutkintoon	30
1.2 Vastaajajoukko	9	3.3 Työelämävalmiudet	32
1.3 Työkokemus ennen opintojen alkua ja opintojen aikana	11	3.4 Toiveet koulutukselle	33
1.4 Opintojen kesto	12	3.5 Yhteisöpedagogien jatko-opintosuunnitelmat	34
1.5 Koulutuksen alueellinen palveluympäristö	12	4 Yhteenveto	37
2 Yhteisöpedagogien sijoittuminen työelämään	17	Lähteet	40
2.1 Työllistymisen nopeus ja ensimmäisen työn laatu	17	Liite 1. Yhteisöpedagogien työnimikkeet	41
2.2 Työtilanne syksyllä 2014	18		
2.3 Yhteisöpedagogien työtehtävät	19		
2.4 Työnantajasektori ja työsuhteet	21		
2.5 Palkkaus	22		
2.6 Asema organisaatiossa	24		
2.7 Työtyytyväisyys	25		
2.8 Työttömyys	27		

Esipuhe

Tämä on jo kolmas yhteisöpedagogien sijoittumista, koulutuskokemuksia ja jatko-opintoaikomuksia koskeva selvitys. Selvitys on myös osa laajempaa Humakin järjestö- ja nuorisotyön yksikön ennakointiprojektia, jonka tavoitteena on selkeyttää yhteisöpedagogikoulutuksen perustaa, koulutuksen asemaa koulutus kentässä sekä ennakoida tulevia koulutustarpeita.

Suurimman työn käsillä olevan julkaisun eteen on tehnyt YTM Mira Väisänen. Hänen tarmokkaan paneutumisensa ja tutkijan taitojensa ansiosta saimme projektin päätökseen sovitussa aikataulussa. Matkan varrella häntä ovat tukeneet ja avustaneet Joensuun kampuksen ja TKI-Ilkan työtoverit. Laajan aineiston pohjatyössä avustivat abiturientit Jaakko Määttä ja Marika Summala.

Aineisto jää Humakin käyttöön jatkotutkimuksia varten ja on myös hyödynnettävissä opintoihin sisältyvissä menetelmäopinnoissa. Tuloksia voidaan hyödyntää myös viestinnässä, markkinoinnissa, uusien opiskelijoiden perehdyttämisessä, opetus-suunnitelmatyössä, uusien koulutustuotteiden rakentamisessa ja muussa koulutuksen kehittämistyössä.

Joensuussa 1.10.2015

Jukka Määttä
johtaja, järjestö- ja nuorisotyön yksikkö

Johdanto

1.1 Kyselyn toteutus

1.2 Vastaajajoukko

1.3 Työkokemus ennen opintojen alkua ja opintojen aikana

1.4 Opintojen kesto

1.5 Koulutuksen alueellinen palveluympäristö

1 Johdanto

Tässä raportissa käsitellään vuosina 2008–2014 valmistuneiden yhteisöpedagogien työllistymistä, kokemuksia koulutuksesta ja jatko-opintosuunnitelmia. Raportti pohjautuu syksyllä 2014 toteutettuun seurantaan, jossa olivat mukana kaikki Humakin koulutusalat. Kyselyyn osallistui 375 yhteisöpedagogia, joiden valmistumisesta oli valmistumisajan kohdasta riippuen kulunut 0,5–6 vuotta. Näistä vastaajista 340 oli valmistunut kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmasta (AMK). Ensimmäistä kertaa selvitettiin myös ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneiden työllistymisestä ja koulutuskokemuksista. Ylemmän AMK-tutkinnon oli suorittanut 35 vastaajaa.

Ensimmäisessä Humakista valmistuneiden työllistymisselvityksessä kysyttiin minne tie vie? Silloin seurattiin vuosina 2001–2004 valmistuneiden opiskelijoiden urien alkua ja samalla nuoren tutkinnon etenemistä työmarkkinoilla. Neljä vuotta myöhemmin tehty selvitys (Nikoskinen 2008) osoitti, että yhteisöpedagogit työllistyvät monille kansalais-, järjestö-, ja nuorisotyön kentille ja tutkinnon asema työelämässä näytti muutamassa vuodessa vahvistuneen. Tässä uraseurannassa tarkastellaan, onko asema vakiintunut ja työllistyvätkö valmistuneet yhä monipuolisiin ja vastuullisiin työtehtäviin. Eriytyinen mielenkiinto kohdistuu ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneisiin, joiden työurat ovat jo koulutuksen alkaessa vakaalla pohjalla. Heidän kohdallaan tuloksia tarkastellaan uralla etenemisen ja työmarkkina-aseman vahvistumisen näkökulmasta.

Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) on valtakunnallinen verkostoammattikorkeakoulu, jonka toiminta alkoi vuonna 1998 ja vakinaistui vuonna 2002. Humakissa tarjotaan tutkintokoulutusta humanistisella ja kasvatusalalla sekä kulttuurialalla. Yhteisöpedagogeja kouluttava kansalaistoiminnan

ja nuorisotyön koulutusohjelma on suurin Humakin koulutusohjelmista. Ammattikorkeakoulututkinnon (210 op) voi suorittaa päivätoteutuksena (nuorisotutkinto) tai monimuoto-opintoina (ent. aikuiskoulutus). Vuosien 2008 ja 2014 välissä koulutusohjelmasta valmistui 960 yhteisöpedagogia, joista 243 oli suorittanut tutkinnon monimuoto-opintoina. Humanistisessa ammattikorkeakoulussa on myös vuodesta 2007 alkaen ollut mahdollisuus suorittaa ylempi AMK-tutkinto järjestötyön ja nuorisotyön yksikössä.

1.1 Kyselyn toteutus

Selvitys työelämään sijoittumisesta toteutettiin syksyllä 2014. Kyselylomake muotoiltiin Humakin aikaisempien selvitysten pohjalta, mikä mahdollisti ajallisen vertailun vuosien 2004 ja 2008 työllisyystilanteeseen. Itse kysely toteutettiin ensimmäistä kertaa sähköisenä, mutta kutsu kyselyyn toimitettiin postitse. Kohdejoukkoon kuuluivat kaikki tammi-kuun 2008 ja kesäkuun 2014 välissä valmistuneet AMK-tutkinnon, tai ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet yhteisöpedagogit. Kutsu kyselyyn lähetettiin niille 1002:lle, joiden osoitetiedot olivat kesäkuussa 2014 saatavilla väestörekisteristä. Rekisterin kautta tavoitettiin 918 AMK-tutkinnon suorittanutta ja 74 ylemmän AMK-tutkinnon suorittanutta yhteisöpedagogia. Englanninkielisen Degree Programme in Youth Work and Social Equality –maisteriohjelman suorittaneita tavoitettiin 10.

Kyselylomakkeessa kartoitettiin vastaushetken työtilanteen lisäksi yhteisöpedagogien työntekoa opintojen aikana ja työllistymistä opintojen jälkeen. Vastaushetken työn laatu ja työtyytyväisyys antavat tarkempaa kuvaa siitä millaisia yhteisöpedagogien työsuhteet ovat. Koulutuksen kehittämistyön kan-

nalta on arvokasta selvittää myös valmistuneiden näkemyksiä siitä, kuinka hyvin tutkinto on vastannut työelämän tarpeisiin. Osittain samasta syystä myös yhteisöpedagogien jatkokoulutussuunnitelmia on kartoitettu kattavasti. Lomakkeessa oli valmiille vaihtoehdoille perustuvia kysymyksiä sekä Likert-asteikkollisia muuttujia, joita analysoitiin kvantitatiivisesti SPSS-ohjelmalla. Mukana oli myös avoimia kysymyksiä, joilla pyydettiin tarkennuksia ja lisätietoja työllistymisestä.

1.2 Vastaajajoukko

Yhteisöpedagogin AMK-tutkinnon oli suorittanut 340 vastaajaa, jolloin AMK-tutkinnon suorittaneiden vastausprosentti oli 37. Heistä 71 oli suorittanut tutkinnon monimuotokoulutuksena. Päivätoteutuksena tutkinnon oli suorittanut 269 vastaajaa ja he ovatkin odotetusti kyselyn suurin vastaajaryhmä. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneita kyselyyn vastasi 35. Kun englanninkielisen maisteriohjelman suorittaneet lasketaan mukaan, ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneiden vastausprosentti oli 42.

Monimuotokoulutuksen luonteeseen kuuluu, että tutkinnon voi suorittaa työn ohella ja vastaajilla on usein takana jo vuosien työkokemus ennen opintojen alkamista. Työkokemus ja tutkinnon suoritustapa on hyvä huomioida seurannassa ja tämän vuoksi nuorten ja aikuisten työllistymistä tarkastellaan raportissa erikseen. Nuoret ja aikuiset eroavat toisistaan myös pohjakoulutuksen suhteen. Nuorista 78 % oli aloittanut tutkinnon lukion jälkeen kun taas aikuisista lähes yhtä moni oli suorittanut ammatillisen tai opistoasteen tutkinnon. Aikuisten tutkinnoista 32 oli toisen asteen tai opistoasteista nuorisotalan koulutusta. Yhdeksän vastaajaa hakeutui AMK opintoihin yliopistotutkinnon jälkeen.

Nuoret olivat päättäneet opintonsa keskimäärin 25-vuotiaana ja aikuiset 38-vuotiaana. Ylempi AMK -tutkinto puolestaan suoritettiin keskimäärin 41 vuoden iässä. Ylemmän AMK- tutkinnon opiskelijoilla tulee olla takana vähintään kolme vuotta yhteisöpedagogeille soveltuvan alan työkokemusta opiskeluun hakeutuessa. Yhteisöpedagogeilla (Ylempi AMK) työkokemusta on kertynyt enemmän, mikä näkyy myös valmistuneiden keski-iässä. Pohjatutkinto on yleensä AMK- tutkinto, mutta hakukelpoisuuteen riittää myös muu soveltuva korkeakoulututkinto.

Yhteisöpedagogitutkintoa voidaan yhä sanoa sukupuolittuneeksi, sillä tarkastelujaksolla valmistuneista neljä viidestä (79 %) oli naisia eikä osuuksissa ollut juuri vaihtelua eri vuosien välillä. Tosin vuosina 2011–2013 läsnä olevaksi ilmoittautuneista opiskelijoista neljännes (27 %) oli miehiä. Tämä antaisi viitteitä siitä, että miesten osuus yhteisöpedagogeista on kasvussa. Sukupuolijakauma noudattaa tässä aineistossa Humakin yleistä sukupuolijakaumaa, joten miesten ja naisten voidaan katsoa vastanneen yhtä aktiivisesti.

Vastaajia oli kaikilta kampuksilta, joilla on järjestetty kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusta Humakin toiminnan aikana. Vastaajamääriä verrattiin tarkastelujaksolla valmistuneiden määrään osallistumisaktiivisuuden mittaamiseksi. Lakkautuneiden kampusten vastaajaosuudet jäivät selvästi pienemmäksi kuin vastaajamäärät keskimäärin. Lakkautuminen ei kuitenkaan yksin selitä vastausinnon vähäisyyttä, sillä Joensuusta valmistuneiden vastausaktiivisuus oli huomattavan korkea. Määrällisesti tarkasteltuna aineistossa ovat edustettuna erityisesti Joensuun, Nurmijärven ja Äänekosken kampukset. Helsingin ”kampus” edustaa tässä aineistossa Rehtorin toimistoa, josta valmistuvat kaikki ylempään AMK-tutkinnon suorittaneet.

	AMK		Nuoret		Aikuiset		Ylempi AMK		Kaikki	
Vastaajia	340		269		71		35		375	
Sukupuoli	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Mies	65	19,1	47	17,5	18	25,4	8	22,9	73	19,5
Nainen	275	80,9	222	82,5	53	74,6	27	77,1	302	80,5
Ikä	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20–24	33	9,7	33	12,3	-	-	-	-	33	8,8
25–29	153	45,0	149	55,4	4	5,6	1	2,9	154	4,1
30–34	80	23,5	70	25,0	10	14,1	4	11,4	84	22,4
35–39	23	6,8	11	4,1	12	16,9	7	20,0	30	8
40–49	37	10,9	6	2,2	31	43,7	12	34,3	49	13,1
50–59	14	4,1			14	9,7	11	68,6	25	6,7
Keski-ikä vastaushetkellä	31 v.		28 v.		41 v.		44 v.		32 v.	
Pohjakoulutus	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Lukio	222	65,3	211	78,4	11	15,5	-	-	222	59,2
Ammatillinen- tai opistoasteen tutkinto	101	29,7	45	16,7	56	78,9	-	-	101	26,9
Amk perustutkinto	4	1,2	4	1,5	-	-	34	97,1	38	10,1
Yliopistotutkinto	9	2,6	6	2,2	3	4,2	1	2,9	10	2,7
Muu	4	1,2	3	1,1	1	1,4	-	-	4	1,1
Valmistumisvuosi	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2008–2009	96	28,2	88	32,7	8	11,3	8	22,9	104	27,7
2010–2011	100	29,4	72	26,8	28	39,4	6	17,1	106	28,3
2012–2013	124	36,5	93	34,6	31	43,7	14	40,0	138	36,8
2014	20	5,9	16	5,9	4	5,6	7	20,0	27	7,2

Taulukko 1. Vastaajajoukko

Joensuu	92	56 %
Nurmijärvi	80	34 %
Äänekoski	80	47 %
Tornio	57	31 %
Helsinki (YAMK)	35	47 %
Lohja	23	24 %
Haapavesi	7	26 %

Taulukko 2. Vastajaat ja vastausprosentti koulutusyksiköittäin

1.3 Työkokemus ennen opintojen alkua ja opintojen aikana

Tilastokeskuksen tilastojen mukaan vuonna 2012 AMK-opiskelijoista 57 % teki töitä opintojen ohella (Opiskelijoiden työssäkäynti 2014). Päätoimisilla opiskelijoilla työnteon yleisin syy on opintotuen taso, joka edellyttää lisätuloja elinkustannusten kattamiseksi (Esim. Aho ym. 2012). Tutkimusten mukaan työnteko opintojen aikana edistää työllistymistä valmistumisen jälkeen (emt.), minkä vuoksi esimerkiksi opiskelijoiden edunvalvontajärjestöt puolustavat joustavia mahdollisuuksia opintojen ja työn yhdistämiseksi.

Opintojen aikaista työssäoloa on julkisessa päätöksenteossa pyritty vähentämään työurien pidentämiseksi alkupäästä. Tavoiteajassa valmistumisen edistämiseksi vuodesta 2015 ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa 24 % perusrahoituksesta jaetaan yli 55 op vuodessa suorittaneiden määrään perusteel-

la. Myös opiskelijavalintaa on uudistettu suosimaan tuoreita ylioppilaita ja hakijoita, jotka eivät ole aikaisemmin vastaanottaneet korkeakoulupaikkaa. Uudistukset eivät kosketa vielä tätä vastaajajoukkoa, mutta heidän kauttaan voidaan ennakoita missä määrin tehdyt uudistukset kohdistuvat yhteisöpedagogiopiskelijoihin.

Jokaisella Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijalla on mahdollisuus kerryttää työkokemusta opintoihin kuuluvalla harjoittelulla. Humakin seurantakyselyissä on perinteisesti tiedusteltu kuinka paljon valmistuneet ovat kerryttäneet kokemusta harjoittelun lisäksi. Kiinnostavaa on ollut myös se, kuinka paljon yhteisöpedagogeilla on ollut työkokemusta opintojen alkaessa. Työkokemuksen määrän lisäksi työn laadulla on merkitystä, sillä oman alan kokemuksen tiedetään edistävän työllistymistä valmistumisen jälkeen enemmän kuin muun työn (Aho ym. 2012, 26).

Arvio työn laadusta perustuu tässä tapauksessa valmistuneiden omaan käsitykseen siitä, mikä on oman alan, lähialan, tai muun alan työtä. Tältä osin mittaria ei voida pitää täysin luotettavana, sillä kä-

sitykset työn laadusta voivat jossain määrin poiketa toisistaan. Tulosten tulkinnassa täytyy myös muistaa, että päivätoteutuksena opiskelevilla osa-aika työ on yleisempää kuin monimuoto-opiskelijoilla. Jos vastauksissa kokemuksen määrä on laskettu työsuhteen, eikä työtuntien kautta, voi nuorten ja aikuisten ero työkokemuksen määrässä olla vielä tätäkin suurempi.

Nuorista 42 % on toiminut oman alan työtehtävissä ennen opintoja ja kokemusta oli kertynyt keskimäärin puoli vuotta. Aikuisilla työkokemusta oli lähes jokaisella ja työkokemusta oli omalta alalta keskimäärin yhdeksän vuotta. Ylempää AMK- tutkintoa suorittaneilla oman alan työkokemusta oli keskimäärin peräti 13 vuotta ennen opintoja. On huomattava, että YAMK-koulutukseen pääsyn edellytyksenä on kolmen vuoden työkokemus alalta. Monimuoto-opetus mahdollistaa työnteon opintojen aikana, jolloin työkokemusta kertyy keskimäärin opintojen keston verran. Monimuoto-opiskelijoilla (myös YAMK) muun alan työ opintojen aikana on harvinaista. Tuloksista nähdään, että monimuoto-opiskelijoille (AMK) kertyy huomattavasti enemmän työkokemusta ennen valmistumista kuin nuorille.

	AMK		Nuoret		Aikuiset		Ylempi AMK	
	%	aika	%	aika	%	aika	%	aika
Oman alan työtä ennen opintoja	53	2 v.	42	6 kk	94	9 v.	97	13 v.
Lähialan työtä ennen opintoja	58	16 kk	56	7 kk	66	4 v.	54	4 v.
Muun alan työtä ennen opintoja	85	2 v.	86	17 kk	79	4 v.	74	2 v.
Oman alan työtä opintojen aikana	65	10 kk	59	7 kk	87	18 kk	91	20 kk
Lähialan työtä opintojen aikana	30	3 kk	31	2 kk	27	4 kk	23	13 kk
Muun alan työtä opintojen aikana	43	5 kk	51	6 kk	13	1kk	11	9 kk

Taulukko 3. Työkokemus ennen opintoja ja opintojen aikana

Nuorilla työkokemusta kertyy selvästi aikuisia vähemmän, mutta enemmistö kertoo kuitenkin työllistyneensä oman alan tehtäviin opintojen aikana. Noin puolet opiskelijoista ilmoitti tehneensä myös jonkun muun alan työtä opintojen ohella.

Tutkinnon toteutusmuoto voi vaikuttaa nuorten työkokemuksen laatuun, sillä erityisesti opintojen alkuvaiheessa nuorien työskentelymahdollisuudet rajoittuvat aloihin, joilla on mahdollista työskennellä opiskeluaikojen ulkopuolella.

Opintojen loppuvaiheessa läsnäoloa vaativia opintojaksoja on vähemmän, jolloin myös työskentelymahdollisuudet laajenevat. Jatkossa tulosten avulla tarkastellaan onko valmistumista edeltävän työkokemuksen laadulla merkitystä työllistymisen laatuun ja nopeuteen.

1.4 Opintojen kesto

Monimuoto-opiskelijoiden opinnot ovat kestäneet keskimäärin kaksi vuotta ja tässä aineistossa kaikki olivat suorittaneet tutkintonsa alle neljässä vuodessa. Nuorilla opintojen kestossa on ollut vaihtelua, mutta heistä 122 vastaajaa (70 %) oli suorittanut tutkinnon kolmen ja puolen vuoden tavoiteajassa. Huomattavaa on, että noin neljännes nuorista on suorittanut tutkinnon tavoiteaikaa nopeammin. Toisaalta nuorilla opinnot näyttäisivät myös venyvän useammin ja pidemmälle. Myös ylemmän AMK-tutkinnon (90 op) keskimääräinen suoritus aika on kaksi vuotta.

Opintojen keston ja opintojen aikaisen työnteon yhteyttä verrattiin sen arvioimiseksi venyttääkö opintojen aikainen työnteke valmistumista. Kiinnostuksen kohteena olivat erityisesti nuoret. Tuloksissa

näkyi, että työskentely omalla alalla pitkitti opintoja ($p=.000$), mutta muun alan ($p=.261$) tai lähialan ($p=.545$) kohdalla samanlaista yhteyttä ei ole.

Tulos oli samansuuntainen monimuoto-opiskelijoiden (AMK) kohdalla. Tulokinnassa täytyy tosin muistaa, että pelkkä korrelaatio ei kerro ilmiöiden syy-seuraussuhteesta. Tuloksia voi lukea myös niin, että mitä nopeammin nuoret valmistuvat, sitä vähemmän heillä on oman alan työkokemusta. Samanlaista yhteyttä ei kuitenkaan havaittu muiden kuin oman alan työn suhteen.

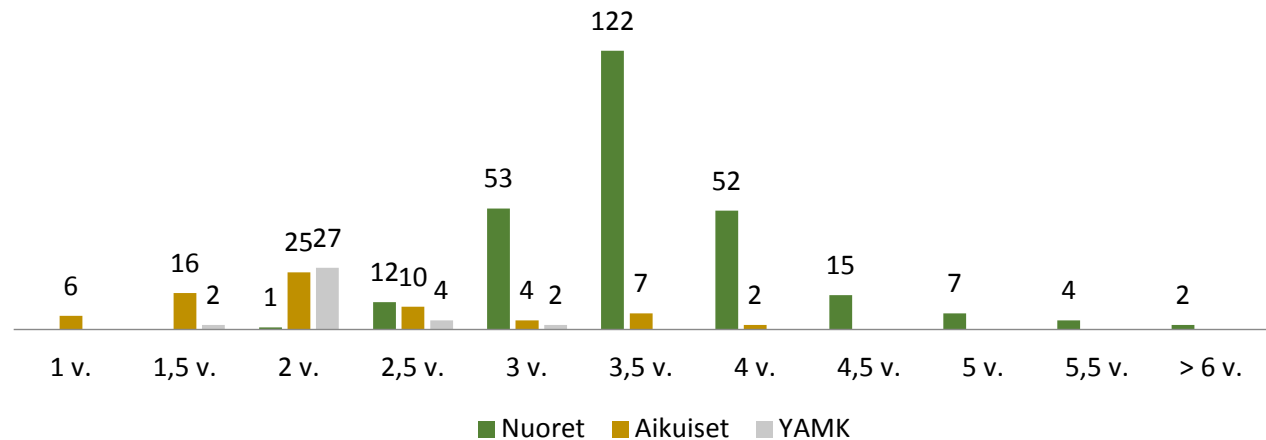
Tutkinnon osaamistavoitteiden mukaisella aikaisemalla työkokemuksella on ollut mahdollista hyväksilukea tutkintoon sisältyviä opintoja. Monimuoto-opiskelijoilla hyväksiluku on ollut yleistä, minkä vuoksi kyselyssä tiedusteltiin erikseen kuinka paljon he ovat suorittaneet opintopisteitä tutkinnossaan. Aikuisista puolet ilmoitti suorittaneensa tutkintokoulutuksessa 150 op tai vähemmän. Noin puolet vastaajista oli siis saanut hyväksiluettua vähintään 60 op tutkinnostaan.

Tämä kertoo siitä, että aikuisilla on aikaisemman työkokemuksen kautta kerrytettyä osaamista huomattavan paljon. Aikaisemman hankitun osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen (AHOT) mahdollistaa tutkinnon suorittamisen nopeammin, mutta tässä aineistossa suorittajien opintopisteiden ja opintojen keston välillä ei ollut tilastollista yhteyttä ($p=.263$).

1.5 Koulutuksen alueellinen palveluympäristö

Alueellisella palveluympäristöllä viitataan siihen alueeseen, minkä koulutuskysyntään ja työvoiman kysyntään korkeakoulu vastaa. Ensin tarkastellaan Humakin rekrytointialuetta eli sitä miltä

Kuinka pitkään opintosi kestivät?

alueilta kampuksille hakeudutaan opiskelemaan. Kalliomäki (2014) toteaa kaupunkitutkimuksen katsauksessaan, että opiskelukaupungin valinta tehdään kokonaisharkinnan perusteella, johon vaikuttaa kaupungin, korkeakoulujen ja oppiaineiden imago sekä opiskelijoille tarkoitettujen palveluiden (esim. asunnot) saatavuus. Toisaalta tutkimukset ovat osoittaneet, että korkeakoulujen valintaan vaikuttaa myös sijainti suhteessa kotipaikkakuntaan (Ks. esim. Suhonen 2013). Humakin kampusten rekrytointialuetta hahmotetaan seuraavassa taulukossa. Ulkomailta Suomeen muuttaneet sekä ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet on jätetty pois taulukoista tunnistettavuuden välttämiseksi.

Humanistisen ammattikorkeakoulujen kampuksille hakeudutaan pääasiassa lähialueilta, mutta kampusten välillä on vaihtelua. Pääkaupunkiseutu houkuttelee opiskelijoita ympäri Suomea, mutta selkeä enemmistö on kuitenkin Uudeltamaalta. Keski-Suomeen hakeudutaan ympäri Suomen myös niiltä alueilta, joilla järjestetään kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusta. Joensuun ja Tornion kampukset erottuvat alueellisina korkeakoulukampuksina, jotka kouluttavat enimmäkseen alueen opiskelijoita.

Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet ovat pääasiassa Uudeltamaalta. Monimuotokoulutus mahdollistaa tutkinnon suorittamisen työn ohella, jolloin opintoja on periaatteessa mahdollista käydä myös kauempaa. Valinta opiskelupaikkakunnasta tehdään kuitenkin usein myös työn ja perheen ehdoilla, jolloin sijainnin merkitys korostuu. Tämä selittää sitä, että liikkuvuus oli monimuoto-opiskelijoiden (AMK) keskuudessa vähäisempää kuin päivätoteutuksena tutkintonsa suorittaneilla. Kaiken kaikkiaan yhteisöpedagogeista 38 % suoritti tutkinnon toisessa maakunnassa kuin missä itse asui ennen opintoja.

Nikoskinen (2010) kuvasi Länsi-Suomen maakuntia eräänlaiseksi opiskelijarekrytoinnin katvealueeksi. Tässä aineistossa länsisuomalaisten osuus opiskelijoista oli noin 15 % eli kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin Niskoskisen (2008) selvityksessä vuonna 2008 ja noin kaksi kertaa enemmän kuin Arreston ja Määtän (2006) selvityksessä vuonna 2004. Länsi-Suomen kasvaneeseen koulutuskysyntään vastattiin vuonna 2013, kun Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma aloitti toimintansa Turun kampuksella. Strategiensa mukaan Humak toimii valtakunnallisena verkostoammattikorkeakouluna pyrkimyksensä palvella koko maata. Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu Humakista valmistuneiden sijoittumista koulutusmaakuntaan valmistumisen jälkeen.

Kampusten palveluympäristöä voidaan yhä kuvata alueelliseksi, sillä kyselyn toteutushetkellä enem-

mistö (58 %) AMK-tutkinnon suorittaneista asui opiskelumaakunnassa tai sen lähimaakunnassa. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet olivat pääasiassa Uudellamaalla, mutta pientä levittäytymistä muun Suomen alueelle oli tapahtunut. Uusimaa ja Keski-Suomi näyttäisivät poikkeavan muista alueista, koska suurempi valmistuneista osa jää alueille myös valmistumisen jälkeen. Maakuntien kampuksilta suuntaudutaan lähinnä Uudellemaalle. Nurmijärven ja Lohjan kampuksilta huomattava osa lähtee Länsi-Suomeen, mikä viittaisi siihen, että opiskelijat siirtyvät valmistumisen jälkeen takaisin lähtömaakuntaan. Tulkinta saa vahvistusta seuraavasta taulukosta, jossa tarkastellaan valmistuneiden liikehdintää takaisin kotiseudulle.

Muuttoliike näyttäisi kohdistuvan joko lähtömaakuntaan tai Uudellemaalle. Länsi-Suomesta lähtöisin olevista huomattavan moni muuttaa

	Kampus					
	Nurmijärvi	Äänekoski	Tornio	Joensuu	Haapavesi	Lohja
Uusimaa	44	6	0	2	0	13
Länsi-Suomi	21	15	3	4	2	5
Häme	5	4	0	0	0	2
Kaakkois-Suomi	3	2	0	8	0	0
Itä-Suomi	1	10	1	64	1	1
Keski-Suomi	3	28	2	2	0	1
Pohjanmaa	2	8	5	3	1	0
Pohjois-Suomi	1	7	46	8	3	1
Asuinmaakunta ennen opintoja	80	80	57	91	7	23

Taulukko 4. Yhteisöpedagogien (AMK) asuinmaakunta ennen opintoja kampuksittain.

valmistumisen jälkeen takaisin. Tulokset ovat samansuuntaista kuin aikaisemmissa selvityksissä (Nikoskinen 2008; Arresto & Määttä 2006), joissa huomattiin myös yhteys alueellisiin työmarkkinoihin. Erityisesti järjestötyötä on tarjolla enemmän pääkaupunkiseudulla ja suurimmissa kasvukeskuksissa. Länsi-Suomeen siirtymisen taustalla voi olla AMK-tasaisen nuorisotyön koulutuksen vähäisyys alueella, mikä lisää muualla kouluttautuneiden osaajien kysyntää maakunnassa.

Nikoskinen (2008, 35) luonnehti Humakia ”suihkukaivoksi”, jossa oppilaitos kouluttaa oman alueen opiskelijoita, jotka jäävät valmistumisen jälkeen alueelle töihin. Luonnehdinta sopii erityisesti monimuoto-opiskelijoihin, joista 92 % asui kyselyhetkellä samassa maakunnassa kuin ennen opintoja. Aikuisilla myös liikkuminen koulutuksen perässä oli vähäistä. Nuorista puolestaan jopa 42 % oli muuttanut

toiselle paikkakunnalle kuin missä he olivat ennen opintoja. Tuloksista voidaan lukea, että erityisesti nuorilla on hyvät valmiudet liikkua työn perässä, mutta samalla korkeakoulun alueellinen vaikutus on vahva. Suurimpien kasvukeskusten koulutuskesyntään on vastattu aloittamalla koulutusta uusilla kampuksilla, jotka korvaavat osittain lakkautuneiden kampusten jättämää aukkoa nuorisoalan korkeakoulutus kentässä.

Alueellista liikkuvuutta pidetään yhtenä tehokaiden työmarkkinoiden piirteenä (Ks. esim. Jolkkonen & Kurvinen 2012, 46). Tässä mielessä yhteisöpedagogit näyttävät erinomaista esiv merkkiä, sillä erityisesti nuoret liikkuvat sekä koulutuksen että työvoiman kysynnän perässä. Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että erityisesti perheelliset tekevät muuttopäätöksiä paremmin ansaitsevan ehdoilla, mikä käytännössä ra-

joittaa usein naisten työnhakualuetta. Myös perheen ja työn yhdistämiseen liittyvät haasteet koskettavat useammin naisia. Tätä taustaa vasten on mielenkiintoista tarkastella onko miesten ja naisten välillä eroja työllistymisessä valmistumisen jälkeen.

	Kampus							
		Nurmijärvi	Äänekoski	Tornio	Joensuu	Haapavesi	Lohja	Helsinki
Asuinmaakunta valmistumisen jälkeen	Uusimaa	55	8	7	17	-	15	22
	Länsi-Suomi	18	17	4	8	3	6	4
	Häme	3	2	-	-	-	1	2
	Kaakkois-Suomi	2	3	-	4	-	-	1
	Itä-Suomi	-	6	3	51	1	1	3
	Keski-Suomi	1	38	3	2	-	-	2
	Pohjanmaa	1	3	2	2	2	-	-
	Pohjois-Suomi	0	3	38	7	1	-	1
	Ulkomaat	-	-	-	1	-	-	-

Taulukko 5. Asuinmaakunta valmistumisen jälkeen.

Asuinmaakunta kyselyhetkellä	Asuinmaakunta ennen opintoja									
		Uusimaa	Länsi-Suomi	Häme	Kaakkois-Suomi	Itä-Suomi	Keski-Suomi	Pohjanmaa	Pohjois-Suomi	Ulkomaat
	Uusimaa	79	9	3	2	12	7	4	7	1
	Länsi-Suomi	6	40	0	2	3	6	0	4	0
	Häme	0	1	6	1	0	0	0	0	0
	Kaakkois-Suomi	0	0	0	5	3	0	1	1	0
	Itä-Suomi	0	1	1	3	55	0	0	5	0
	Keski-Suomi	3	3	1	1	6	23	5	4	0
	Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0	7	3	0
	Pohjois-Suomi	1	1	0	0	2	2	2	42	0
Ulkomaat	0	0	0	0	1	0	0	0	0	

Taulukko 6. Asuinmaakunta ennen opintoja ja kyselyhetkellä

2

Yhteisöpedagogien sijoittuminen työelämään

- 2.1 Työllistymisen nopeus ja ensimmäisen työn laatu
- 2.2 Työtilanne syksyllä 2014
- 2.3 Yhteisöpedagogien työtehtävät
- 2.4 Työnantajasektori ja työsuhteet
- 2.5 Palkkaus
- 2.6 Asema organisaatiossa
- 2.7 Työtyytyväisyys
- 2.8 Työttömyys

2 Yhteisöpedagogien sijoittuminen työelämään

Yhteisöpedagogien työllistymisen mittaamisen on käytetty samoja mittareita kuin aiemmissa seurannoissa. Tarkastelun kohteena ovat vastaushetken työtilanteen lisäksi työnantajasektori, työtehtävät, työsuhteen muoto, palkkaus, ja työtyytyväisyys. Kiinnostavaa on ollut myös katsoa kuinka nopeasti yhteisöpedagogit työllistyvät ja missä määrin työllistyminen on tapahtunut omalle tai lähialalle. Aikaisemmissa tutkimuksissa yhteisöpedagogien työkenttä on osoittautunut laajaksi. Tässä kyselyssä työtehtävien moninaisen kirjon pohjalta pyrittiin muodostamaan työtehtäväkohtaisia temaattisia luokkia, joiden kautta saatiin lisätietoa työtehtävien eroista. Jaottelun ansiosta oli mahdollista tarkastella poikkesivatko esimerkiksi nuorisotyössä ja hallinnollisissa asiantuntijatehtävissä toimivien työsuhteet toisistaan.

2.1 Työllistymisen nopeus ja ensimmäisen työn laatu

Noin neljä viidestä yhteisöpedagogista työllistyi puolen vuoden sisällä valmistumisesta ja vastaajista lähes puolet oli työssä jo valmistumishetkellä. Monimuoto-opintoina tutkintonsa suorittaneet (AMK ja ylempi AMK) ilmoittavat odotetusti olevansa työssä valmistumishetkellä. Työllistyminen nopeudessa ei ole juuri tapahtunut muutoksia vuoden 2004 tuloksiin verrattuna.

Nuorten kohdalla omalla alalla ($p=.000$) ja lähialalla ($p=.004$) työskentely opintojen aikana nopeutti työllistymistä. Kuitenkin myös ne nuoret joilla ei ollut lainkaan oman alan tai lähialan työkokemusta, työllistyivät pääasiassa (70 %) puolen vuoden sisällä.

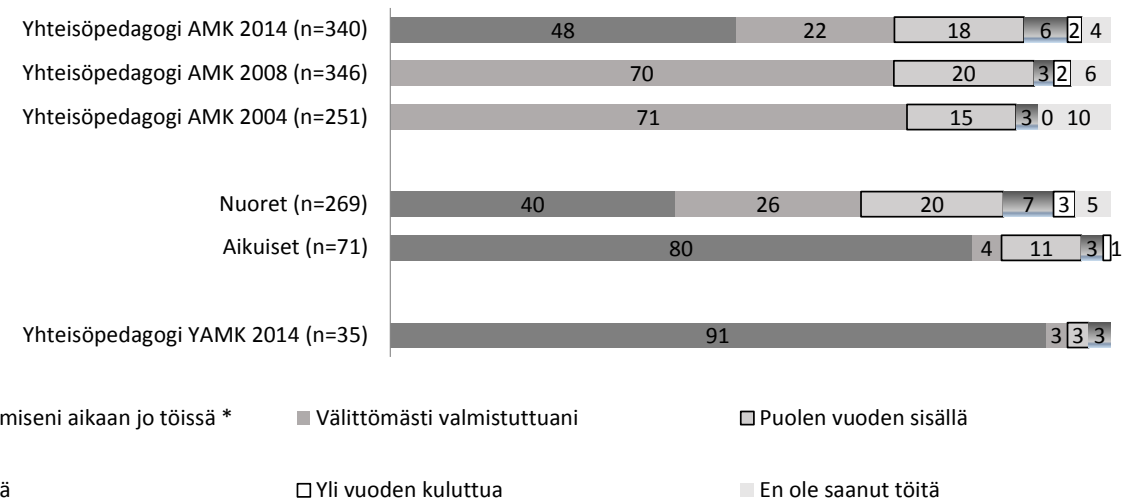
Aikuisten kohdalla vaikutus näkyi vain opintojen aikaisen oman alan työn kohdalla ($p=.041$), joskin myös heistä muulla alalla työskennelleet työllistyivät pääasiassa puolen vuoden sisällä. Miesten ja naisten välillä ei ollut eroa työllistymisen nopeudessa ($p=.308$) vaikka miehet (55 %) olivat naisia (46 %) hieman useammin työssä valmistumishetkellä.

Valmistumisen aikaista työtilannetta tiedustellaan myös ammattikorkeakoulujen opiskelijapalautteessa

(OPALA 2013), jossa vuonna 2013 valmistuneista Humakin humanistisen ja kasvatustieteiden opiskelijoista (sis. myös viittomakielen tulkittajista) 37% ilmoitti aloittavansa uuden työnantajan palveluksessa valmistumisen jälkeen. Vastaajista 18 % kertoi palaavansa vanhan työnantajan palvelukseen valmistumisen jälkeen ja 5 % siirtyi vanhassa työpaikassaan uusiin tehtäviin. Noin joka neljäs (27 %) ilmoitti, ettei ole valmistumishetkellä töissä. (OPALA 2013.)

Työsuhteissa tapahtuu siirtymiä valmistumisen aikaan, mutta liikettä näkyy myös myöhemmin työuralalla. Keskimäärin yhteisöpedagogeilla (AMK) oli ollut kolme työsuhdetta valmistumisen jälkeen. Aikuisille työsuhteita oli kertynyt keskimäärin kaksi. Liikkeestä huolimatta noin kolmannes (35 %) nuorista ja kaksi kolmesta aikuisesta (66 %) ilmoittaa olevansa

Kuinka pian sait töitä Humakista valmistumisen jälkeen? (%)

Kuvio 1. Yhteisöpedagogien työllistyminen valmistumisen jälkeen. *) Vaihtoehtoa ei vuosina 2004 ja 2008 toteutetuissa kyselyissä

vielä vastaushetkellä samassa työsuhteessa kuin mi- hin työllistyi valmistumisen jälkeen. Tämän vuoksi on erityisen mielenkiintoista katsoa onko ensimmäi- nen työ vastannut koulutusta.

Kaksi kolmesta yhteisöpedagogista (AMK) kertoi jo ensimmäisen työn olleen täysin koulutusta vastaa- vaa ja 25 % sanoi työn olleen läheisesti alaan liittyvää työtä. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet ovat pääasiassa täysin koulutusta vastaavalla alalla eikä yksikään heistä katsonut työnsä olevan muun alan työtä. Muun alan työn osuus oli hieman vähentynyt aikaisemmista kyselyistä. Oman alan työn osuus on kasvanut edellisistä selvityksestä ja edistystä näyttää tapahtuneen erityisesti nuorten ensimmäisissä työ- suhteissa.

Kasvua edellisiin kyselyihin on noin kymmenen prosenttiyksikköä. Miehet ovat naisia useammin työssä valmistumishetkellä, mutta ensimmäisen työn laadun suhteen sukupuolten välillä ei ollut eroa (p=.589).

Valmistumishetkellä työssä olevat nuoret ilmoittivat ensimmäisen työn olevan pääasiassa oman alan työtä (67 %) tai lähialan työtä (27 %). Kuitenkin myös välittömästi valmistumisen jälkeen työllistyvistä merkittävä osa (70 %) päätyy oman alan tehtäviin. Työnhakuvaiheen pitkittyminen näyttää johtavan siihen, että työtä otetaan vastaan myös muilta aloilta. Niistä nuorista (n=7), joiden ensimmäinen työ on löytynyt vasta vuoden päästä valmistumisesta, vain yksi ilmoitti työn olleen täysin alaa vastaavaa työtä.

Ajallisessa vertailussa työllistymisen nopeuden suhteen ei ole juuri tapahtunut suuria muutoksia. Työllistymisen laadun suhteen erityisesti nuorten ja aikuisten välinen ero on kaventunut. Tämä on se- lityksellisesti monimuotokoulutuksen opiskelija-aine- ksen muutoksesta. Ensimmäisinä vuosina koulutettiin paljon ns. muunto-opiskelijoiden, jotka halusivat päivittää opistoasteen tutkintonsa AMK-tasoon.

Viime vuosien opiskelijat tulevat laajemmalla ken- tältä ja heille ei voida hyväksi lukea niin paljon ai- kaisempia opintoja. Myöhemmin selvityksessä tar- kastellaan heijastuvatko muutokset ensimmäisen työsuhteen laadussa myös vastaushetken työsu- hteen laatuun ja sitä, edistääkö opintojen aikainen työnteko työllistymistä pitkällä tähtäimellä.

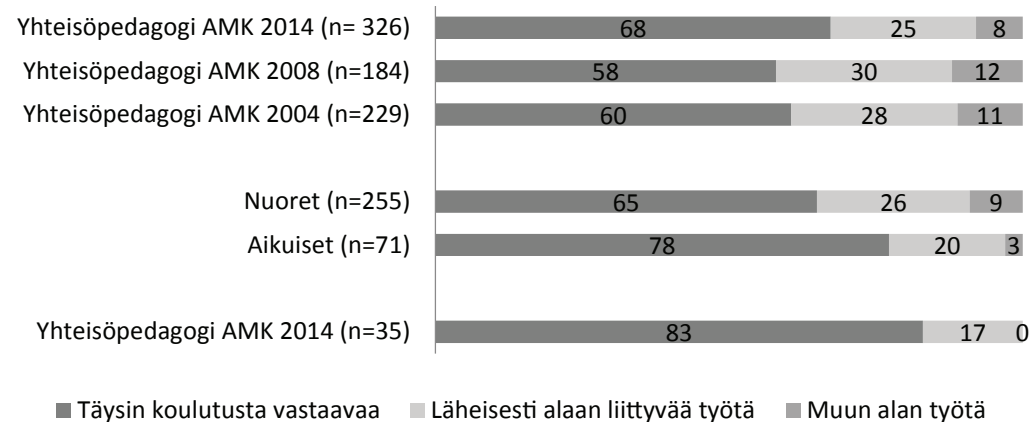
2.2 Työtilanne syksyllä 2014

Yhteisöpedagogien työtilanne 6–0,5 vuotta val- mistumisen jälkeen näyttää tulosten perusteella hyvältä. Neljä viidestä AMK-tutkinnon suoritta- neesta on työssä ja erityisesti aikuisten ja ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneiden työtilanne on erin-

omainen. AMK-tutkinnon suorittaneista työvoiman ulkopuolella olevien (perhevapaalla, opiskelemassa tai armeijassa) osuus on yhteensä noin 10 %. Työt- tömyys oli tämän aineiston perusteella harvinaista niin nuorten, aikuisten kuin ylemmän AMK-tutkin- non (n=2) suorittaneiden keskuudessa. Ajallisessa vertailussa nähdään, että työtilanne on parantunut vuoden 2004 tilanteesta (Arresto & Määttä 2006) ja pysynyt edelliseen seurantaan suhteutettuna suurin piirtein ennallaan.

Tulosten yhteydessä on syytä tarkastella mis- sä määrin vastaajajoukon hyvä työllisyystilanne kertoo kaikkien Humakista valmistuneiden yh- teisöpedagogien tilanteesta. Katoanalyysin apu- na toimii opintohallinnon tilastopalvelu Vipunen (2014), joka pohjautuu Tilastokeskukselta saataviin tietoihin. Vipusen tilastoista nähdään, että vuon- na 2012 Humakista valmistuneista humanistisen ja kasvatusalan alumneista 81 % oli päätoimisesti

Millainen oli ensimmäinen työsuhteesi? (%)

Kuvio 2. Ensimmäisen työsuhteen laatu

palkkatyössä ja noin 7 % työttömänä vuoden päästä valmistumisesta. Tältä osin näyttää siltä, että aineisto edustaa perusjoukkoa, joskin tässä kyselyssä valmistumisesta on kulunut pidemmän aikaa.

Kaikista vuonna 2011 ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista päätoimisena työllisenä oli vuoden päästä noin 78 % ja työttömänä noin 6 %. Tutkintoon johtava opiskelu valmistumisen jälkeen on ollut kohtuullisen harvinaista ja opetushallinnon tilastoista nähdään, että opiskelu tapahtuu usein työn ohella. Yhteisöpedagogien jatko-opintoja käsitellään tarkemmin myöhemmin raportissa.

Koulutus tarjoaa osaajia työmarkkinoille, mutta hyvä työtilanne kertoo aina myös siitä että osaajille on kysyntää. Opetushallitus laati vuonna 2011 ennusteet toimialojen kehityksestä vuosille 2008–2025. AMK- tasoinen nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajakoulutuksen tarpeen nähtiin kasvavan, minkä vuoksi ennakkointiraportissa toivottiin aloituspaikkojen

lisäystä juuri AMK-sektorille (Hanhijoki ym. 2011, 107). Toisen asteen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja toivottiin vastaavasti vähennettävän. Ennakoinneissa tunnistettu AMK-tasoinen nuorisotalan osaajien tarve työmarkkinoilla liittyy sekä nuorisotyön kasvaviin osaamisvaatimuksiin että sosiaalialan ohjaustyön kasvavaan kysyntään (Hanhijoki ym. 2011; Juote & Anttila 2007).

2.3 Yhteisöpedagogien työtehtävät

Määrällisten työllistymislukujen lisäksi on tärkeää katsoa millaisiin tehtäviin yhteisöpedagogit työllistyvät. Kyselylomakkeessa oli edellisen uraseurannan pohjalta luotu kategorisointi toimialan määrittelyyn, joista vastaajat saivat valita mielestään sopivimman.

Valmiit vaihtoehdot pystyvät harvoin määrittelemään työnkuvaa tarkasti ja tässäkin yhteydessä useat vastaajat kokivat työnsä olevan niiden ulottumattomissa.

Tarkemman kuvan saamiseksi vastaajia pyydettiin antamaan lyhyt kuvaus tärkeimmistä työtehtävistä ja kohderyhmistä, joiden parissa he työskentelevät. Kuvausten ja ammattinimikkeiden pohjalta luotiin uusi jaottelu, jonka avulla pyrittiin kuvaamaan toimintaympäristön sijaan pääasiallisia työtehtäviä ja vastualueita. Tulosten lukemisessa on tosin hyvä muistaa, että jaottelun pohjana käytetty lyhyt kuvaus voi tarjota samastakin työstä hyvin erilaisen tulkinnan riippuen siitä mitä osia vastaaja on itse korostanut. Alla on esimerkkejä yleisimmistä työtehtävätyypeistä.

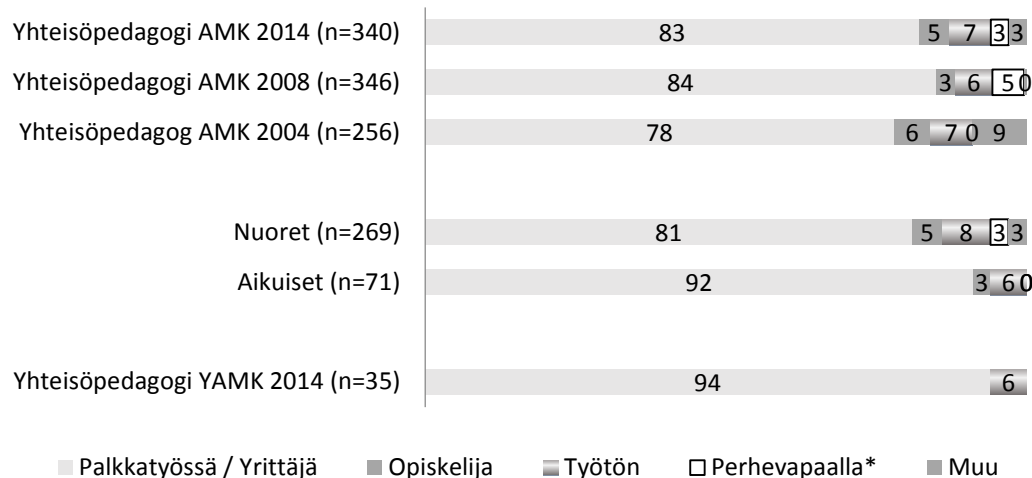
”Työskentelen nuorisokeskuksella 9-17-vuotiaiden lasten ja nuorten parissa. Työhöni kuuluu nuorisokeskustuksen lisäksi mm. yhteistyö koulujen ja muiden alueen toimijoiden kanssa” (Nuoriso-ohjaaja, nuorisotyö)

”Työskentelen yksityisessä lastensuojelulaitoksessa, kohderyhmänä 13-18vuotiaat huostaanotetut tai avuhoollon sijoitetut sekä 18-21 vuotiaat jälkihuollon nuoret.” (Ohjaaja, lastensuojelu)

”Yhdistyksessä nuorten aikuisten (17-29-vuotiaat) projektissa. Työtehtäviin kuuluu asiakastyö, toiminnan ohjaus ja projektin kirjalliset tehtävät, rahoitushakemukset ja raportit”. (Projektityöntekijä, ohjaus ja toiminnan kehittäminen)

”Toimin järjestön toiminnanjohtajana. Toimin vapaaehtoisten kanssa, jäsenemme ovat pääsääntöisesti nuoria aikuisia.” (Toiminnanjohtaja, Organisaatio tai projektin johtaminen, esimiestehtävät)

Oletko tällä hetkellä? (%)

Kuvio 3. Yhteisöpedagogien pääasiallinen toiminta

Uudessa jaottelussa ainoastaan lastensuojelutyö oli kategoriana sama, kuin Nikoskisen (2008) tekemässä toimialajaottelussa. Lastensuojelutyöksi laskettiin yksinkertaistettuna kaikki työ mikä tapahtui lastensuojelun parissa. Mukana oli erilaisissa laitoksissa ohjaamista ja myös sosiaalityötä.

Nuorisotyöksi jaottelussa luettiin nuorisotalotoiminta, etsivä nuorisotyö ja muu nuorten kanssa tehtävä ohjaustyö, joka ei tapahtunut oppilaitoksissa tai lastensuojelulaitoksissa. Kehittämisen ja asiantuntijatyöksi tulkittiin järjestöissä, projekteissa ja hankkeissa tapahtuva hallinnollinen työ, johon kuului usein koordinoimista ja sidosryhmäyhteistyötä. Nuorisotyössä, järjestötyössä ja projektityön kentällä oli useita toimenkuvia, jotka edellyttivät toiminnan tai toimintatavan suunnittelua ja kehittämistä, mutta joihin liittyi samalla ohjaus- ja asiakastyötä.

Tämä joukko erotettiin omaksi ryhmäkseen, vaikka on varsin yleistä, että nuorten parissa tehtävään ohjaustyöhön itsessään kuuluu myös hallinnollista vastuuta ja kehittävää otetta. Johtoasemaan tulkittiin esimiesasemassa olevat vastaajat ja kaikki, joiden toimenkuvaan kuului projektista tai organisaation toiminnasta vastaaminen.

Kategorisoinnin osuvuutta tarkasteltiin sen perusteella, mille toimialalle vastaajat sijoittivat itsensä lomakkeessa olleista valmiista vaihtoehdoista. Nuorisotyötä tehneistä yli 80 % ilmoitti itse työnsä olevan nuorisotyötä, mutta yksittäiset vastaajat olivat nimenneet työnsä ensisijaisesti järjestötyöksi tai hanketyöksi. Kehittämisen ja asiantuntijatyötä tekivät kokivat työnsä olevan pääasiassa järjestötyötä (67 %), mutta kuusi asetti kehittämistyön nuorisotyön toimialan alle. Lastensuojelutyö erottui kuvauksista helpoimmin omaksi toimialakseen, sillä kaikki ko. työtä tekevät olivat myös itse nimenneet työnsä pääasiassa lastensuojelutyöksi.

Ohjausta ja kehittämistehtäviä yhdistävää työtä tekevät olivat lukeneet työnsä nuorisotyöksi (47 %), järjestötyöksi (21 %) tai hanketyöksi (15 %).

Yhteisöpedagogeista (AMK) noin joka neljäs (23 %) teki vastaushetkellä nuorisotyötä. Nuoret olivat kuitenkin työn kohderyhmänä huomattavasti useammin, sillä kehittämistyön ja asiantuntijatyön kohderyhmänä olivat pääasiassa nuoret tai nuorille kohdistetut palvelut. Lastensuojelutyötä teki noin joka kuudes yhteisöpedagogi. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet sijoittuvat pääasiassa johtavan tason- ja asiantuntijatasen tehtäviin. Myös viestintätehtäviin päädyttiin Ylempi AMK-tutkinnolla verrattain usein.

Joka kymmenes AMK-tutkinnon suorittaneista työskenteli erityisryhmien kanssa tai kuntouttavan työn parissa. Ylempi AMK-tutkinnolla ei juuri sijoituta sosiaalialalle. Toisaalta tulosta voi lukea myös niin, että lastensuojelussa työskentelevät yhteisöpedagogit (AMK) päätyvät harvemmin suorittamaan ylempää AMK-tutkintoa.

Pohjakoulutus näyttäisi vaikuttavan siihen, mihin tehtäviin yhteisöpedagogit sijoittuvat. Nuoriso- ja vapaa-ajan tutkinnon (toinen aste tai opistoaste) suorittaneista neljäsosa (27 %) sijoittui nuorisotyöhön, 11 % lastensuojeluun ja 13 % kehittämis- ja asiantuntijatyöhön. Ylioppilailla nuorisotyö (18 %)

	AMK	Ylempi AMK
	n (%)	n (%)
Nuorisotyö	65 (23 %)	1 (3 %)
Lastensuojelutyö	47 (17 %)	-
Kehittämis- ja asiantuntijatyö	33 (12 %)	9 (27 %)
Ohjaus ja toiminnan kehittäminen	29 (10 %)	3 (9 %)
Vammaistyö, kuntoutus-, ja vanhustyö	27 (10 %)	-
Organisaation tai projektin johtaminen, esimiestehtävät	22 (8 %)	10 (30 %)
Kerhojen ohjaus ja koulunkäynnissä avustaminen	15 (5 %)	-
Varhaiskasvatus	9 (3 %)	-
Opetustehtävät	8 (3 %)	3 (10 %)
Ohjaustyö oppilaitoksissa	7 (3 %)	2 (6 %)
Aikuisten ohjaus	8 (3 %)	1 (3 %)
Myynti ja asiakaspalvelutyö	4 (1 %)	-
Viestintä, markkinointi ja tapahtumien järjestäminen	1 (>1 %)	4 (12 %)
Yhteensä	283 (100 %)	33 (100 %)

Taulukko 7. Yhteisöpedagogien työtehtävät

ja lastensuojelutyö (19 %) olivat lähes yhtä yleisiä. Kehittämisen- ja asiantuntijatyöhön (9 %) puolestaan sijoitettiin harvemmin.

Luvut koskivat kaikkia AMK- tutkinnon suorittaneita, mutta tulokset olivat samansuuntaiset tarkasteltaessa ainoastaan nuoria. Erot ovat ymmärrettäviä, koska toisen asteen ammatillinen tutkinto suuntautui nuorisotyöhön. Sen sijaan ylioppilaat ilman niin selvää ammatillista orientaatiota suuntautuivat AMK-tutkinnon uuden suunnan mukaisesti laajemmille kentille.

Nuorisotyöhön sijoittumisessa ei nähty eroja miesten ja naisten välillä. Lastensuojelutyö puolestaan oli yleisempää miehillä (20 % vastaajista) kuin naisilla (14 % vastaajista). Aikuiset (21 %) ja nuoret (20 %) sijoittuvat myös yhtä usein nuorisotyöhön. Aikuisilla lastensuojelutyö (16 %) oli nuoria (19 %) harvinaisempaa mutta toimiminen kehittämistehtävissä (16 %) ja johtotehtävissä (13 %) oli yleisempää (nuorilla 9 % ja 6 %).

Tasa-arvoisen työllistymisen puolesta puhuu se, että johtotehtävissä toimiminen oli lähes yhtä yleistä miehillä (6 %) ja naisilla (7 %). Miehet päätyivät hieman useammin ohjausta sisältäviin kehittämistehtäviin ja naiset puolestaan opetustyöhön, varhaiskasvatustehtäviin ja vammaistyön, vanhustyön ja kuntoutuksen pariin.

Työnkuvauksessa pyydettiin myös kertomaan minkä kohderyhmän parissa yhteisöpedagogit katsovat toimivansa. Nuorisotyötä tekevillä kohderyhmä vaihteli 6 ja 29 ikävuoden välillä. Lastensuojelussa kohderyhmänä olivat pääasiassa alaikäiset ja jälkihuollon piirissä olevat nuoret aikuiset. Asiantuntijatyössä kohderyhmällä saatettiin tarkoittaa niitä ihmisiä, joiden kanssa yhteisöpedagogit työskentelevät tai sitä ryhmää, jonka hyväksi työtä tehdään. Erityisesti hallinnollisessa kehittämistyössä rajanveto oli haasteellista. Kaiken kaikkiaan kuvauksista näkyi, että työtä tehdään moniammatillisissa ympäristöissä ja monenlaisten ryhmien kanssa.

Tehtäväkenttään pääsee käsiksi myös tarkastelemalla yhteisöpedagogien ammattinimikkeitä. Erilaiset ohjaajanimikkeet olivat pääosassa sekä lastensuojelutyössä että nuorisotyössä. Oppilaitoksissa tapahtuvaa ohjaustyötä tehtiin esimerkiksi kuraattorin, kasvatusohjaajan ja uraohjaajan nimikkeillä.

Kehittämisen- ja asiantuntijatehtävissä toimivat erilaiset koordinaattorit, sihteerit ja suunnittelijat. Merkillepantavaa oli, että myös johtavassa asemassa olevissa oli paljon erilaisia suunnittelijoita ja koordinaattoreita, vaikka työnkuvaukset antaisivat viitteitä hankkeiden ja projektien vetovastuusta. Tarkempi listaus yhteisöpedagogien työnimikkeistä löytyy raportin liitteestä 2.

2.4 Työnantajasektori ja työsuhteet

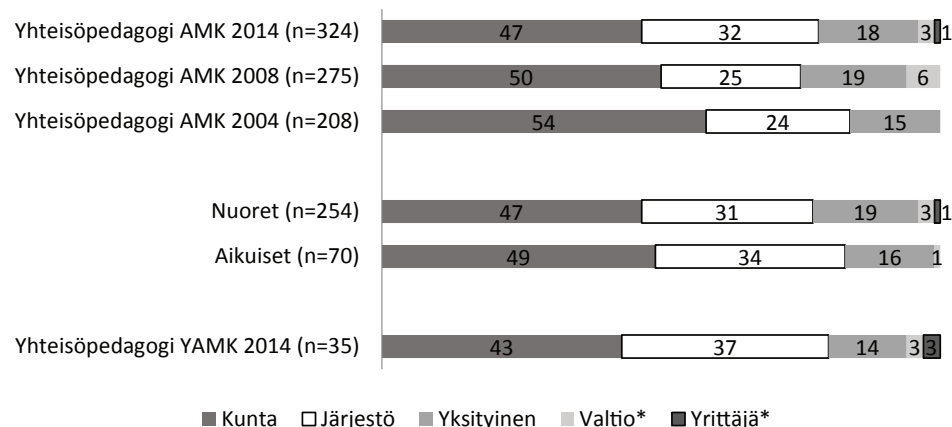
Yhteisöpedagogeista (AMK) noin puolet on työllistynyt kunnalle ja noin kolmasosa järjestöihin. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet työllistyvät järjestöihin hieman useammin, mutta myös heillä yleisin

työnantaja on kunta. Edelliseen kyselyyn (Nikoskinen 2008) verrattuna AMK-sektorilla ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Kymmenessä vuodessa järjestöjen rooli on kasvanut kahdeksan prosenttiyksikköä ja kuntien vastaavasti pienentynyt. Itsenäinen yrittäjyys (n=3) on yhä kohtuullisen harvinaista.

Työnantajasektorin välillä on eroja sen mukaan, mistä vastaajat ovat valmistuneet. Uudenmaan kampuksilta valmistuneet työllistyvät useammin (44 %) järjestöihin kuin muualla Suomessa asuvat (30 %), (p=.004). Uudellamaalla kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutuksessa on ollut vahva järjestöosaamisen painotus (esim. Nurmijärvi), mikä on voinut ohjata myös yhteisöpedagogien ammatillista suuntautumista.

Eri työtehtävät painottuvat luonnollisesti eri työnantajasektoreille. Työn jaottelua yksityisen, kolmannen ja julkisen sektorin välillä haastaa se, että toiminnan rahoittajana ja palvelun järjestäjänä voi olla kunta, vaikka palvelun tuottaja ja tätä kautta myös

Kuka on työnantajasi? (%)

Kuvio 4. Yhteisöpedagogien työnantajasektori. *) Ei tietoa vuodelta 2004

vastaajan työnantaja on järjestö tai yksityinen yritys. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki nuorisotyötä tekevät työskentelivät kunnalla (77 %) tai järjestöissä (22 %). Lastensuojelutyöstä 90 prosenttia tehtiin kuntien (40 %) tai yksityisten yritysten (51 %) palveluksessa. Kehittämis- ja asiantuntijatehtäviä tehtiin pääasiassa järjestöissä (82 %). Myös johto- ja esimiestehtävissä yhteisöpedagogien yleisin työnantaja oli järjestö (72 %).

Palkkatyössä olevista yhteisöpedagogeista 53 % oli vastaushetkellä vakituisessa työsuhteessa. Osa-aikatyö oli kaikissa vastaajaryhmissä harvinaista. Aikuisopiskelijoista kaksi kolmesta ilmoitti työn olevan vakituista kokopäivätyötä. ”Jotain muuta”- vastanneissa oli edustettuna tarvittaessa työhön kutsuttavia (n=7), viransijaisia (2 mainintaa) ja yksi yrittäjä. Kaksi vastaajaa kertoi työn olevan palkkatuettua työtä.

Määräaikaisuutta yleisesti pidetään epätyypillisen työsuhteen ominaispiirteenä, mutta kansalaistoiminnan, järjestötoiminnan ja nuorisotyön kentillä erilaisiin rahoituskausiin perustuva työaika on yleis-

tä. Määräaikaisuus liittyy myös uran alkuvaiheeseen, jolloin näyttöjä osaamisesta tehdään erilaisissa sijaisuuksissa ja projekteissa. Työllistymisen tarkoituksenmukaisuudesta viestii se, että osa-aikatyö oli yhteisöpedagogeilla keskimääräistä harvinaisempaa. Kaikista Suomen palkansaajista osa-aikatyötä teki vuonna 2014 noin joka kuudes (15 %). (Työvoimatutkimus 2014). Aikaisempiin selvityksiin verrattuna vakituiset työsuhteet ovat hieman yleistyneet.

Työsuhteen laadussa oli huomattavia eroja eri ryhmien välillä. Nuorisotyössä osa-aikatyö (3 %) oli harvinaista, mutta määräaikaisuus (53 %) puolestaan keskimääräistä yleisempää. Osa-aikaisten työsuhteiden osuus oli kaikkein suurin kerhojen ohjaus- ja kouluavustustehtävissä (27 %) sekä vanhustyön, vammaistyön ja kuntouttavan työn parissa (26 %). Lastensuojelutyössä työsuhteista 90 % oli kokopäiväisiä ja 70 % vakituisia. Kehittämis- ja asiantuntijatyössä (60 %) sekä johtotehtävissä (64 %) enemmistö työsuhteista oli vakituista kokopäivätyötä.

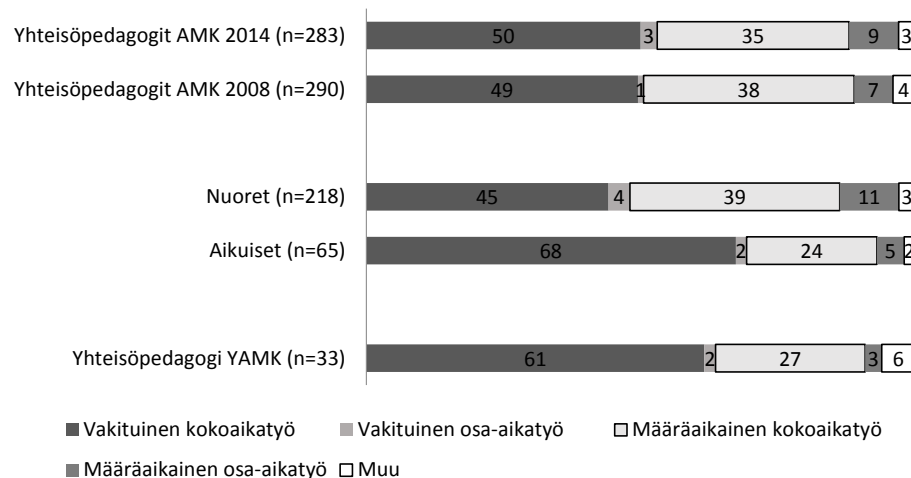
Akavan pätkätyötä koskeva selvitys vuodelta 2013 toteaa, että todennäköisin pätkätyöläinen on korkeasti koulutettu nuori nainen (Akava 2013). Valitettavasti ilmiö näkyy myös AMK-tutkinnon suorittaneilla yhteisöpedagogeilla. Määräaikaiset työsuhteet ovat yleisempiä naisilla (48 %) kuin miehillä (30 %). Ero oli tilastollisesti merkitsevä (p=.020). Miesten vakituempi asema aineistossa selittyi osittain sijoittumisella eri tehtäviin, mutta eroja oli nähtävissä myös tehtävien sisällä. Esimerkiksi nuorisotyössä naisten työsuhteista enemmistö (66 %) oli määräaikaisia, kun miehillä määräaikaisia oli noin joka kuudes (17 %).

2.5 Palkkaus

Palkkaus on yksi tapa jäsentää yhteisöpedagogien työn vaativuutta ja tutkintanimikkeen asemaa työmarkkinoilla. Kokoaikatyötä tekevien yhteisöpedagogien (AMK) keskipalkka oli 2465 euroa kuukaudessa. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneiden ansiotaso oli huomattavasti korkeampi. Palkkatulojen mediaaniluvut olivat 2300 (AMK) ja 3400 (ylempi AMK). Osa-aikatyötä tekevien (n=35) palkka vaihteli 600 euron ja 2500 euron välillä keskiansioiden asettuessa 1300 euroon. AMK-tutkinnon suorittaneilla kuukausitulot olivat järjestö- ja yrityssectorilla suuremmat kuin julkisella sektorilla. Työntantajasektorien väliset erot olivat erityisen suuret ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneilla, joilla keskimääräinen bruttopalkka oli kunnalla 2870 euroa, järjestöissä 4075 euroa ja yksityisellä sektorilla 4953 euroa kuukaudessa.

Kokoaikatyössä olevien yhteisöpedagogien (AMK) keskipalkka on noussut edellisestä uraseurannasta noin 20 prosenttia (404 euroa) kun kaikkien AMK-tutkinnon suorittaneiden keskipalkat samalla ajanjaksolla nousivat noin kymmenen prosenttia (Tilastokeskus 2015 - Palkkarakenne 2008–2014).

Millainen on työsuhteesi? (%)

Kuvio 5. Työsuhteen laatu

Vuoteen 2004 (Arresto & Määttä 2006, 24) nousua on ollut jopa 800 euroa.

Keskiansioita nopeampi nousu viittaisi siihen, että tutkinto alkaa hiljalleen nousta korkeakoulututkinnon ansaitsemaan asemaan työmarkkinoilla. Korkeakoulutettujen keskiansioihin on kuitenkin vielä matkaa. Vuonna 2014 25-29-vuotiaiden alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden keskipalkka oli 2791 euroa (Työvoimatutkimus 2014). Asiantuntijatyötä tekevien keskipalkka oli puolestaan 3345 euroa kuukaudessa. Tilastokeskuksen palkkatilastoissa nuoriso-ohjaajat löytyvät ammattiluokan Lainopilliset asiantuntijat, sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijät -alan alta, jossa keskiansiot vuonna 2013 olivat 2812 euroa (Palkkarakenne 2013).

	N	Bruttopalkka €/kk
Yhteisöpedagogi AMK 2014	241	2465
Yhteisöpedagogi AMK 2008		2250
Yhteisöpedagogi AMK 2004	186	1664*
Nuoret AMK	181	2336
Aikuiset AMK	60	2854
Uusimaa AMK	74	2630
Muu Suomi AMK	167	2392
Kunta AMK	120	2327
Järjestö AMK	72	2725
Yksityinen yritys AMK	37	2538
Valtio AMK	5	2250
Yrittäjä / freelancer AMK	1	1100
Yhteisöpedagogi ylempi AMK	29	3637

Taulukko 8. Kokoaikatyössä olevien bruttopalkka syksyllä 2014 (keskiarvo)

Vertailut virallisten tilastojen kanssa ovat osittain epäluotettavia, sillä ohjaustyön nimikkeet on usein niputettu samaan sellaisen alojen kanssa, joiden palkkataso on korkeampi. Jos keskituloja tarkastellaan puolestaan suhteessa yhteisöpedagogien palkkasuosituksiin, näyttää vastaajajoukon tulotaso tavoitteiden mukaiselta. Nuoriso- ja liikunta-alan asiantuntijat ry (NUOLI), määrittä kyselyhetkellä yhteisöpedagogien yksityisen sektorin asiantuntijatehtävien vähimmäispalkaksi pääkaupunkiseudulla 2479 euroa ja muualla Suomessa 2355 euroa. (Akavan erityisalut & NUOLI 2014). Uudellamaalla asuvien keskipalkka asettuu jopa asiantuntijatyön palkkasuosituksen ylärajalle.

Nuorten ja aikuisten välillä näkyvä ero ($p=.000$) selittyy työkokemuksella, jota aikuisille oli kertynyt

huomattavasti jo ennen opintojen alkua. Myös sukupuolten välisen tuloeron ($p=.004$) taustalla voi olla työkokemus, sillä miehillä oli valmistumishetkellä keskimäärin puolitoista vuotta enemmän oman alan työkokemusta kuin naisilla. Uudellamaalla asuvilla tulot ovat odotetusti suuremmat ($p=.015$), sillä korkeat asuinkustannukset pitävät palkan vähimmäistason korkeammalla kuin muualla Suomessa. Alueellinen ero näkyy myös NUOLI:n palkkasuosituksissa, joissa Uudenmaan ja muun Suomen välinen ero asiantuntijatehtävien palkkauksessa on noin 125 euroa kuukaudessa.

Työtehtävien välisessä palkkavertailussa nähdään, että palkat ovat nuorisotyössä vaatimattomammat kuin yhteisöpedagogien muilla toimialoilla. Kehittämisen- ja asiantuntijatehtävissä sekä johtotehtävissä palkkaus on odotetusti parempi, mikä selittää myös tutkintojen välisiä eroja palkkavertailussa.

Yhteisöpedagogien (AMK) yleinen palkkatason nousu näyttäisi tapahtuneen pääasiassa muualla kuin nuorisotyön kentällä. Vuodesta 2008 (Nikoskinen 2008) lastensuojelutyössä olevien yhteisöpedagogien keskipalkka oli noussut 484 euroa ja nuorisotyötä tekevien 212 euroa. Järjestötyötä tekevillä palkka oli noussut 310 euroa.

Miesten ja naisten välistä palkkaeroa selitetään usein sijoittumisella erilaisiin tehtäviin, mutta aloitain on nähty myös merkkejä tuloeroista toimialojen sisällä.

Tässä aineistossa suurin sukupuolten välinen palkkaero näkyi työssä, joissa yhdistyvät ohjaus ja toiminnan kehittäminen ($p=.031$). Näissä tehtävissä miesten keskipalkka oli 2777 euroa ja naisten puolestaan 2260 euroa. Nuorisotyössä palkkaero on noin 120 euroa miesten hyväksi ($p=.048$). Monimuoto-opiskelijoiden ja nuorten välinen palkkaero oli tilastollisesti merkitsevä niin nuorisotyössä ($p=.010$), vammaistyössä ja kuntoutuksessa ($p=.030$) kuin

ohjaus/kehittämistyössä (p=.006). Erityisen suuri palkkaero oli johtotehtävissä (p=.033), joissa aikuiset (3502€/kk) ansaitsevat noin 800 euroa enemmän kuukaudessa kuin nuoret (2700€/kk). Vertailu vahvistaa, että nuorten ja monimuoto-opintoina tutkintonsa suorittaneiden yleisen palkkaeron taustalla on nimenomaan työkokemuksen määrä, siinä missä miesten ja naisten välinen ero selittyy työkokemuksen lisäksi sijoittumisella erilaisiin työtehtäviin.

2.6 Asema organisaatiossa

Työnkuvaa lähestyttiin myös sen kautta, missä asemassa vastaajat kokevat olevansa organisaatiossa. Strukturoidussa kysymyksessä vaihtoehtoina ovat perinteisesti olleet suoritustaso-, asiantuntija- ja kehittämis- ja kehittämis tehtävät, koulutustehtävät

ja johtotaso. Tasoluokittelun on kuitenkin todettu saavuttavan huonosti yhteisöpedagogien tehtävänkuvaa.

Nuorisotyötä tehdään enimmäkseen pienissä yksiköissä, joissa tiukka hierarkia työtehtävien välillä ei aina ole järkevää. Näin ollen on yleistä, että työnkuva koostuu monen eri tason tehtävistä.

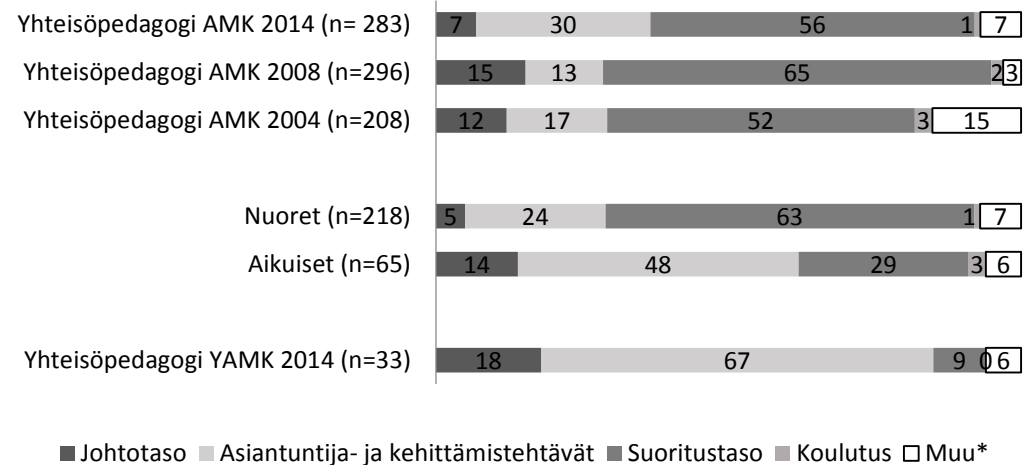
Nuoret katsoivat työnsä olevan pääasiassa suorittavaa työtä. Johtotason tehtäviin sijoittuminen oli vielä 0,5–6 vuotta valmistumisen jälkeen harvinaista.

Aikuiset ja ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet toimivat useimmin joko asiantuntija-, tai johtotehtävissä. Ajallisessa vertailussa nähdään, että AMK-tutkinnolla työllistettiin selvästi useammin asiantuntijataso tehtäviin kuin vuosina 2008 ja 2004. Johtotason tehtäviin päädytään taas

	AMK Bruttopalkka	Ylempi AMK Bruttopalkka
	€/kk	€/kk
Nuorisotyö	2188	2000
Lastensuojelutyö	2622	-
Kehittämis- ja asiantuntijatyö	2912	4118
Ohjaus ja toiminnan kehittäminen	2417	2633
Vammaistyö, kuntoutus-, ja vanhustyö	2285	-
Organisaation tai projektin johtaminen, esimiestehtävät	3080	4095
Kerhojen ohjaus ja koulunkäynnissä avustaminen	1914	-
Varhaiskasvatus	1784	-
Opetustehtävät	2880	4057
Ohjaustyö oppilaitoksissa	2470	2875
Aikuisten ohjaus	2520	3400
Myynti ja asiakaspalvelutyö	1666	-
Viestintä, markkinointi ja tapahtumien järjestäminen	2700	2835
Yhteensä	241	29

Taulukko 9. AMK- tutkinnon ja ylemmän AMK- tutkinnon suorittaneiden kuukausipalkat työtehtävittäin

Mikä on asemasi organisaatiossa? (%)

Kuvio 6. Yhteisöpedagogien asema organisaatiossa. *) Sisältää vuonna 2004 omaksi ryhmäksi erotetut "monella tasolla työskentelevät".

harvemmin. Suorittavan työn osuus on vähentynyt kymmenen vuoden takaisesta, mutta toisaalta yleis-
tynyt verrattuna edellisen seurannan tilanteeseen.

Aikaisemmin havaitut erot miesten ja naisten työ-
tehtävissä asettuvat mielenkiintoiseen valoon kun
tarkastellaan mihin asemaan he sijoittavat itsensä.
AMK-tutkinnon suorittaneista miehistä yksi (1,7 %) oli
tulkinut itsensä johtavaan asemaan, kun naisista
johtavassa asemassa ilmoitti olevansa 8) 18 %) vastaajaa.
Työn kuvausten perusteella tehdystä työtehtäväjaottelussa
miehistä 7) 4 %) sijoittui johtotehtäviin. Miehet olivat
siis tulkinneet itsensä useammin asiantuntijoiksi silloinkin,
kun työtehtävissä oli projektin tai hankkeen vetovastuu.

Määrittelyn haasteellisuus näkyi yleisesti niin,
että omaa työtä oli aseman suhteen tulkittu vaatimattomasti.
Esimerkiksi projektipäällikön tehtävissä toimivat
yhteisöpedagogit olivat useammin lukeneet itsensä
asiantuntijoiksi kuin johtavaan asemaan. Hajontaa oli
myös nuorisotyössä, jossa etsivää nuorisotyötä teke-
vistä puolet katsoi olevansa asiantuntija-, suunnittelu-
tai kehittämistehtävissä ja puolet suorittavan työn
tekijöitä. Vastaajista noin 7 % ei määritellyt asema-
nsa annettujen vaihtoehtojen pohjalta. Avoimissa ”muu,
mikä?” vastauksissa seitsemän vastaajaa ilmoitti
työnsä sisältävän elementtejä useasta eri vaihtoehdosta,
mutta myös ohjaustyö oli koettu vaikeaksi sovit-
taa annettuihin vaihtoehtoihin.

Tilastokeskuksen ammattiluokituksessa nuorisotyön
ohjaajat löytyvät asiantuntijoista. Myös NUOLLI:n
palkkasuosituksissa ohjaustyö on määritelty
pääasiassa asiantuntijatehtäväksi. Ammattitason
(vrt. suorittava työ) tehtäväksi palkkasuosituksissa on
luettu muun muassa kerhojen ohjaus, neuvontaja
ohjaustyö sekä avustavat hallinnolliset tehtävät.
Nuorisotyöntekijät, vapaa-ajan ohjaajat ja nuori-
so-ohjaajat tulkitaan ohjeistuksessa yksiselitteisesti
asiantuntijoiksi. Nuoriso- ja järjestöalan vaativam-

mat tehtävät luetaan puolestaan erityisasiantuntija-
jatasolle. Tähän ryhmään lukeutuvat muun muassa
erityisnuorisotyöntekijät, erilaiset suunnittelijat ja
koordinaattorit, toiminnanohjaajat ja järjestösihteerit.

Tulosten pohjalta on vaikea arvioida, onko asian-
tuntijatyö yleistynyt vai liittyykö havaittu muutos
enemmän siihen, kuinka omaa työtä kuvataan. Tä-
män kyselyn vastauksissa suorittavan tason työksi on
tulkittu myös sellaisia nuoriso- ja järjestöalan
tehtäviä, jotka NUOLLI:n suosituksissa katsottaisiin
erityisasiantuntijatehtäviksi. Erityisesti nuoret näyt-
tävät tulkitsevan työtään aseman suhteen vaatimat-
tomasti. Tulkintojen taustalla voi olla se, että ohjaus-
työ koetaan suorittavan tason työnä, jos tehtäviin ei
kuulu erikseen nimettyä hallinnollista vastuuta tai
esimiestehtäviä. Arjen nuorisotyössä asiantuntijuus
saattaa tapahtua ohjaustyön sisällä niin, ettei sitä
tehdä erikseen näkyväksi. Oman asiantuntijuuden
tunnistamista pidetään olennaisena osana yhteisö-
pedagogien ammatillisuutta ja tulosten perusteella
sen vahvistaminen on vielä jatkossakin tarpeen.

2.7 Työtyytyväisyys

Työtyytyväisyyttä mitattiin kysymällä vastaako työ
koulutusala, tutkinnon taso ja vastaajaan omaa
osaamista. Nuorisoalan katsotaan yhä olevan palk-
kakuopassa ja myös tässä aineistossa palkkaus jäi
jälkeen korkeakoulutettujen keskipalkasta. Tä-
män vuoksi huomiota kiinnitetään myös siihen,
kokevatko yhteisöpedagogit palkan vastaavan
heidän työnsä vaativuutta. Tässä kyselyssä
tiedusteltiin ensimmäistä kertaa myös tyytyväisyyttä
työn sisältöön.

Keskimäärin yhteisöpedagogit ovat tyytyväisiä työ-
hönsä. AMK-tutkinnon suorittaneista 88 % oli kou-
lutusta vastaavassa työssä ja kahdeksan kymmenes-

tä katsoi koulutuksen vastaavan vähintään melko
paljon myös tutkinnon tasoa. Yhteisöpedagogit ko-
kevat myös pääasiassa olevansa osaamistaan vas-
taavissa tehtävissä. Työllistymisessä havaitut erot
nuorten ja aikuisten välillä näkyvät työtyytyväisyy-
dessä. Aikuisista alaa vastaavassa työssä on 94 % ja
tutkinnon tasoa vastaavassa työssä 91 % vastaajista.
Työn sisältöön tyytyväisiä oli 86 %. Tulos oli odo-
tettavissa, sillä aikuiset ovat lähtökohtaisesti parem-
massa työmarkkina-asemassa kuin nuoret.

Ensimmäisen työsuhteen laatu ennakoii päätymistä
koulutusta vastaaviin tehtäviin. Niistä AMK-tut-
kinnon suorittaneista, joiden ensimmäinen työ oli
täysin oman alan työtä, 93 % oli koulutusala ja 91 %
koulutustasoa vastaavissa tehtävissä myös kyse-
lyhetkellä. Yhteys oli vahva ($p=.000$) niin nuorilla
kuin aikuisilla.

Nuorten kohdalla oltiin myös kiinnostuneita siitä,
vaikuttaako työllistymisen nopeus työtyytyväisyy-
teen. Ensimmäisen työn kohdalla huomattiin, että
työhaun pitkittyminen vaikeutti työllistymistä
oman alan tehtäviin. Samansuuntainen yhteys näkyi
systemaattisesti kaikissa vastaushetken työtyytyväi-
syyttä koskevilla mittareilla ($p=.000-031$). Yksin-
kertaistetusti voi siis sanoa, että mitä nopeammin
nuori yhteisöpedagogi työllistyy, sen varmemmin
hän on koulutusta vastaavissa, ja sisällöltään mie-
lekkäissä tehtävissä tulevaisuudessa.

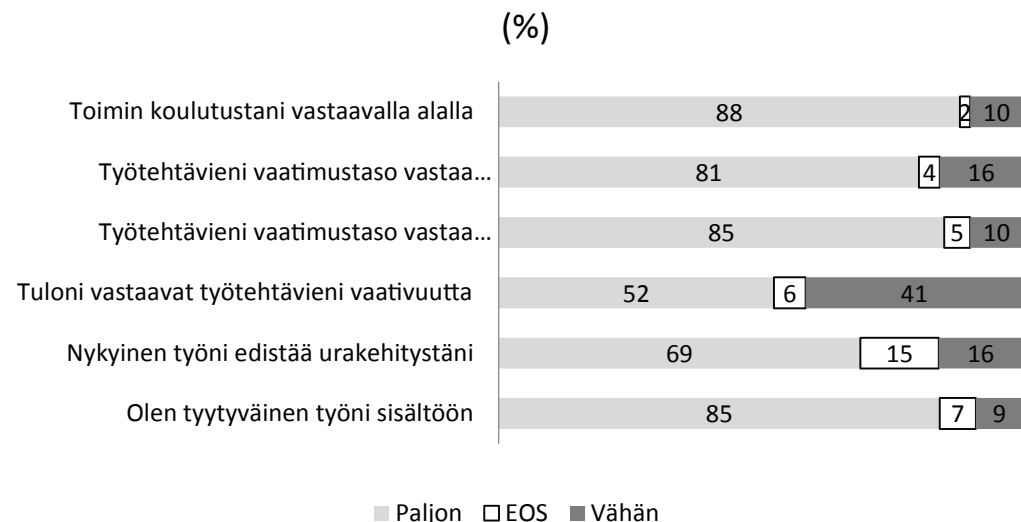
Työtyytyväisyysmittareissa näkyi selvä notkahdus ky-
syttyä tulojen ja työtehtävien vastaavuutta. Koska
vastauksissa työn katsotaan muuten vastaavan kou-
lutusta ja osaamista, voidaan tuloksista tulkita, että
alhainen tulotaso ei johdu sijoittumisesta koulutusta
vastaamattomiin tehtäviin, vaan alan yleisestä palk-
katasosta. Tulkintaa vahvistaa se, että myös oman
alan tehtäviin työllistyneistä aikuisista suuri osa
(43 %) oli tyytymättömiä tulotasoon. Nuorilla ja ai-
kuisilla tulokset olivat samansuuntaiset, mutta tut-
kintotasojen välillä oli eroja.

Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet vaikuttavat hyvin tyytyväiseltä työhönsä. Lähes jokainen oli työllistynyt koulutusalaan ja tutkinnon tasoa vastaaviin tehtäviin, työn sisältöön oltiin tyytyväisiä ja tutkinnon katsottiin vastaavan omaa osaamista. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet olivat myös kohtuullisen tyytyväisiä palkkatasoonsa. Urakehityksen suhteen tulos näyttää vaatimattomalta, mikä selittyy sillä, että neljännes vastaajista ei ole ottanut kysymykseen kantaa.

Työtyytyväisyydessä havaittavat erot tutkintojen välillä selittyvät pitkälti sijoittumisella erilaisiin työtehtäviin. Tyytyväisimpiä työn sisältöön oltiin asiantuntija- ja johtotason tehtävissä sekä nuorisotyössä ja oppilaitoksissa tapahtuvassa ohjaustyössä. Tuloihin puolestaan oltiin keskimääräistä tyytyväisempiä lastensuojelutyössä, kehittämis- ja asiantuntijatehtävissä sekä opetustehtävissä. Urakehityksen kannalta tyytyväisimmät vastaajat olivat asiantuntija- ja kehittämistehtävissä.

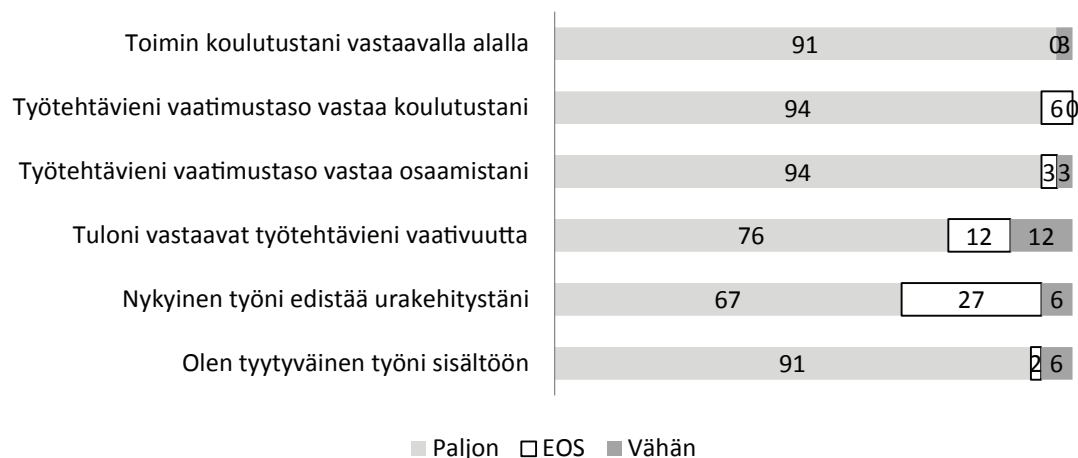
Yhteisöpedagogien työ- ja toimintaympäristöt ovat laveat. Tämän vuoksi on mielenkiintoista lukea tuloksista myös missä määrin eri tehtävät koetaan yhteisöpedagogien omaa koulutusalaan ja tutkintoa vastaaviksi tehtäviksi. Odotetusti nuorisotyötä tekevästä vastaajista yhdeksän kymmenestä (91 %) katsoi olevansa koulutustasoa ja alaa vastaavassa työssä. Asiantuntija- ja kehittämissuhteissa vastaava luku oli 90 % ja lastensuojelussakin 82 %. Kriittisimpiä koulutusalan ja työn vastaavuudesta oltiin myyntityössä, kerhojen ohjaus- ja kouluavustustehtävissä sekä varhaiskasvatuksessa. Tutkinnon tasoa vastaamattomissa työtehtävissä oltiin pääasiassa vammais-, vanhus- ja kuntoutustyössä (33 %), varhaiskasvatuksessa (44 %) sekä opetustehtävissä (38 %). Erityisesti opetustehtävien kohdalla on muistettava, että opetustyötä tekevien kelpoisuusehdot vaativat usein vähintään ylempää korkeakoulututkintoa. Koulutustasoa vastaamattomaan työhön sijoittuminen voi siis kertoa myös koulutusta vaativammista työtehtävistä.

Kuinka paljon seuraavat väittämät pitävät paikkansa?

Kuvio 7. Palkkatyössä olevien yhteisöpedagogien (AMK) työtyytyväisyys. (n=283)

Kuinka hyvin seuraavat väittämät pitävät paikkansa? (%)

Kuvio 8. Palkkatyössä olevien yhteisöpedagogien (YAMK) työtyytyväisyys. (n=33)

2.8 Työttömyys

Korkeakoulutettujen työllisyystilanne on heikentynyt -2010 luvulla lähes kaikilla aloilla (Akava 2014) ja koulutuksen tuoma suhteellinen etu työmarkkinoilla on samalla laskenut. Viralliset tilastot antavat kuitenkin hieman toisistaan poikkeavia tietoja kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman (AMK) suorittaneiden tilanteesta. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön tilastoissa kulttuuriala on niputettu yhteen humanistisen AMK-koulutuksen kanssa, jolloin kokonsa puolesta suuremman kulttuurialan työtilanne määrittää lukujen suuntaa.

Tarkempaa kuvaa saa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusen raporteista, jotka tosin julkaistaan parin vuoden viiveellä. Tilastoissa näkyy, että erityisesti vastavalmistuneiden AMK-tasoisien humanistisen ja kasvatustalouden tutkintojen suorittaneiden työttömyys ei ole kasvanut vuosien 2010 ja 2012 välissä. Toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajien työttömyys kasvoi samalla ajanjaksolla 25 %. (Vipunen 2015.)

Pelkkä työttömyystilanne kyselyhetkellä ei välttämättä avaa esimerkiksi sitä kuinka paljon vastaajat kokevat epävarmuutta työelämän suhteen tai ovatko he olleet työttömänä jossain uransa vaiheessa. Nuorille on yleistä, että tutkinnon valmistumisen jälkeen koetaan ns. *kitkatyöttömyyttä*, kun vastavalmistuneet etsivät ensimmäistä työpaikkaansa. Kitkatyöttömyydestä viestii myös se, yhteisöpedagogit löytävät työtä nopeasti valmistumisen jälkeen, vaikka kaikki eivät ole vielä valmistumisen aikaan työssä. Humanistit kohtaavat varsinkin uran alkuvaiheessa paljon myös *pätkätyöttömyyttä* eli työsuhteiden väliin jääviä työttömyyskausia (Akava 2013).

Tässä seurantakyselyssä 56 % nuorista ja 25 % aikuisista oli jossain vaiheessa Humakista valmistumisen

jälkeen ollut vailla työtä. Tilanne kertoo osuvasti siitä, että työttömyys kohtaa yhä useammin myös kohtuullisen hyvässä työmarkkina-asemassa olevia.

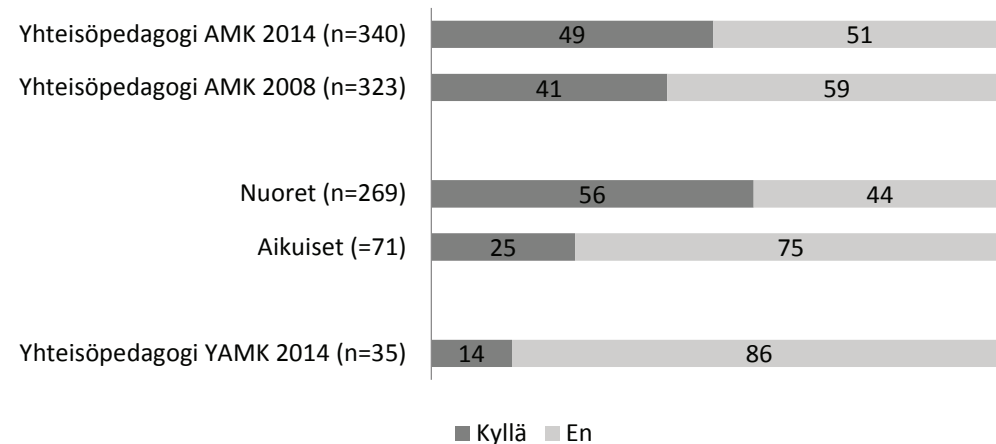
Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneista viisi vastaajaa (14 %) oli valmistumisen jälkeen ollut työttömänä. Vaikka työttömyysjaksoja voidaan pitää jokseenkin ominaisena osana -2000luvun työmarkkinoita, voi työmarkkinoiden epävarmuus tulla korkeakoulutetuille pettymyksenä pitkän opintoputken jälkeen. Toisaalta korkeakoulujen uraseurannoissa on näkynyt myös merkkejä siitä, että kaikki eivät edes etsi aktiivisesti töitä heti valmistumisen jälkeen (esim. Suorsa 2013).

Työttömyyttä kokeneista kaksi kolmesta (66 %) ilmoittaa työttömyytensä kestäneen yhteensä alle 6kk. Nuoret olivat olleet keskimäärin työttömänä puoli vuotta ja aikuiset viisi ja puoli kuukautta. Keskiarvot eivät poikenneet tilastollisesti toisistaan (p=.711).

Uudenmaan kampuksilta valmistuneiden yhteisöpedagogien (AMK) työttömyys kesti noin kaksi kuukautta vähemmän kuin muualta Suomesta valmistuneiden (p=.013). Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneiden yhteenlaskettu työttömyys valmistumisen jälkeen vaihteli kolmesta kuukaudesta kolmeen vuoteen. Tuoksissa vastaushetken työtilanteella (palkkatyössä – ei palkkatyössä) ei ollut yhteyttä (p=.095) siihen kuinka pitkään vastaaja oli ollut yhteensä työttömänä valmistumisen jälkeen. Tämä tukee tulkintaa siitä, että koetut työttömyyspätkät eivät pääasiassa ole pysyviä.

Kyselyssä tiedusteltiin myös mitä syitä työttömyyttä kokeneet (nuoret n=137, aikuiset n=18) yhteisöpedagogit näkevät työttömyyden taustalla. Vuonna 2008 pääasialliseksi syiksi oli nimetty työkokemuksen puute ja tutkinnon huono tunnettuus (Nikoskinen 41, 2008). Tuolloin kymmenen vastaajaa ilmoitti myös, ettei ole etsinyt töitä heti valmistumisen jälkeen. Rakenteelliset tekijät sekä oma työnhakuaktiivisuus lisättiin vaihtoehdoiksi tähän kyselyyn,

Oletko ollut työttömänä Humakista valmistumisen jälkeen? (%)

Kuvio 9. Yhteisöpedagogien työttömyyskokemukset

jolloin toivottiin saavan mahdollisimman kattava kuva työttömyyteen vaikuttavista tekijöistä. Mukana oli myös avoin kohta, johon vastaajat saivat nimetä muita syitä tai täsmentää vastauksiaan.

Tuloksista nähdään, että yhteisöpedagogit tunnistavat työttömyytensä taustalla lähinnä työmarkkinoiden rakenteellisia tekijöitä. Alan työtilanteella voidaan tarkoitaa sekä kilpailua avoimista työpaikoista että alalle tyypillistä projektimaisuutta, jossa erilaisiin määräaikaisiin rahoituslähteisiin perustuva työ on yleistä. Aikuisten vastauksissa suhdeverkostojen puutteella ja työkokemuksen puutteella oli hyvin vähäinen merkitys työttömyyden kannalta. Ylemmän AMK tutkinnon suorittaneilla työttömyyskokemukset olivat harvinaisia. Työttömyyden taustalla nähdään pääasiassa samoja rakenteellisia seikkoja, kuin AMK-tutkinnon suorittaneiden vas-

tauksissa. Koulutuksen laadun puolesta puhuu se, että missään vastaajaryhmissä työttömyyden syyt eivät liity puutteelliseen osaamiseen.

Vastaushetkellä palkkatyössä olevat vastaajat (AMK) painottivat vähemmän (ka. 2,8) alan työtilanteen vaikutusta kuin muut vastaajat (ka. 3,2). Oma työtilanne siis vaikuttaa siihen millaiseksi alan yleinen työtilanne koetaan. Myös vastaajan asuinalueella (Uusimaa- muu Suomi) oli vaikutusta siihen mitä tekijöitä työttömyyden taustalla nähdään. Uudellamaalla asuvat (ka. 2,5) eivät keskimäärin kokeneet alueellista työtilannetta niin merkityksellisenä tekijänä kuin muualla Suomessa asuvat (ka. 3,4.) Tulos kertoo pääkaupunkiseudun paremmasta työtilanteesta, mikä selittää myös yhteisöpedagogien muuttovirtaa etelään valmistumisen jälkeen.

Panostukset työelämäyhteyksiin ja tutkinnon tunnetuksi tekemiseen näyttävät tuottaneen tulosta, sillä edelliseen kyselyyn (Nikoskinen 2008) verrattuna tutkinnon tunnettuuden merkitys työttömyyden kannalta on hieman vähentynyt. Avoimissa vastauksissa viitattiin lähinnä perhevapaisiin ja valmistumisen jälkeiseen työttömyyteen, mutta esille nousivat myös kuntien käytännöt määräaikaisten suhteen. Kaksi vastaajaa katsoi, että sukupuoli (nainen) oli vaikeuttanut työllistymistä.

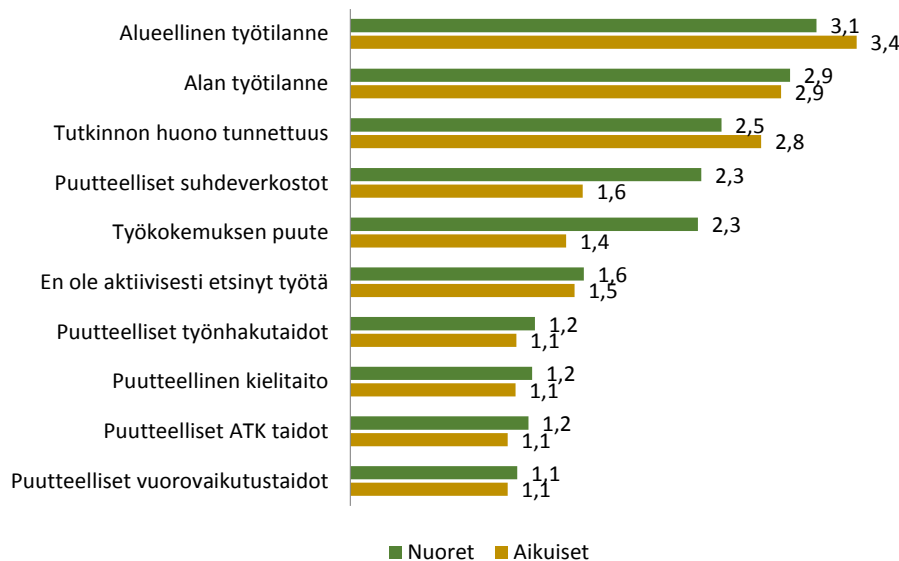
”Äitiysvapaa sijoittui kahden määräaikaisen työsuhteen väliin” (Vanhempainvapaat, 7 mainintaa.)

”Kaupungissamme määräaikaiset sopimukset loppuivat aina toukokuun lopussa. Työt jatkuivat kuitenkin aina sitten taas elokuussa. Eli työttömyyttä tuli aina kesällä.”(Määräaikaiset työsuhteet, 6 mainintaa)

”Halusin ”lomailta” hetken opiskeluiden päätyttyä, enkä edes aivan välittömästi hakenut töitä”(Työttömyys oma valinta, 3 mainintaa)

Alueellinen työtilanne ja kuntien rekrytointikäytännöt ovat osittain koulutuksen vaikutuspiirin ulottumattomissa, mutta opiskelijoiden työllistymistä voidaan silti edistää monin tavoin. Tiivis yhteistyö työelämäkumppaneiden kanssa ja työelämän tarpeisiin pohjaava osaaminen ovat olennainen osa tutkintoa, mutta opintoihin kuuluu myös työelämätaitojen opintojakso, jossa käydään läpi työelämän pelisääntöjä ja työnhaun perusteita. Opiskelijoita kannustetaan myös verkostoitumaan jo opintojen aikana, jolloin siirtymät valmistumisen jälkeen sujuvat mahdollisimman kivuttomasti. Seuraavassa kappaleessa tarkastellaan yhteisöpedagogien tyytyväisyyttä tutkintoonsa työelämän näkökulmasta.

Millä tekijöillä arvelet olevan merkitystä sen kannalta, että olet ollut työttömänä? (%)

Kuvio 10. Työttömyyden syyt. Nuorten ja aikuisten vastausten keskiarvo (1= Erittäin vähän, 2= Melko vähän, 3= Melko paljon, 4= Erittäin paljon). EOS- vastaukset poistettu.

3

Tutkinto ja työelämä

- 3.1 Työllistymistä edistäneet tekijät
- 3.2 Tyytyväisyys tutkintoon
- 3.3 Työelämävalmiudet
- 3.4 Toiveet koulutukselle
- 3.5 Yhteisöpedagogien jatko-opintosuunnitelmat

3.1 Työllistymistä edistäneet tekijät

Yhteisöpedagogeilta kysyttiin kuinka tutkintoon sisältyvät erilaiset oppimisympäristöt ovat heidän mielestään edistäneet työllistymistä. Nikoskisen (2008) tutkimuksen avoimissa vastauksissa oma aktiivisuus nostettiin toistuvasti esille, joten se lisättiin yhdeksi vaihtoehdoksi tähän kyselyyn. Nuorten ja monimuoto-opintoina tutkintonsa suorittaneiden tuloksista voidaan vertailla kuinka työelämässä aloittavien ja opintojen aikana työssä olleiden näkemykset eroavat toisistaan. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneiden vastaukset on poikkeuksellisesti jätetty pois, sillä kaikki oppimisympäristöt eivät ole sellaisenaan kuuluneet tutkintoon.

Nuoret ja aikuiset ovat yhtä mieltä siitä, että oma aktiivisuus on tärkein työllistymistä edistävä tekijä. Nuorille harjoittelu on työllistymisen kannalta selvästi tärkeämpää kuin aikuisille. Selitys voi löytyä siitä, että harjoittelun suorittaminen ei ollut tutkinnon suorittamisen kannalta tarpeellista, koska aikuisille hyväksi luettiin opintoihin oman alan työkokemusta. Toisaalta aikuiset olivat kokeneet muun työkokemuksen merkityksen vähäisemmäksi kuin nuoret. Nuoret eivät katsoneet, että henkilökohtaisella opintojen ohjauksella tai opinnäytetyöllä olisi ollut merkitystä työllistymisen kannalta. Opinnäytetyöllä pyritään edistämään kehittävää työtä ja vahvistamaan kykyä tuottaa asiantuntijatekstiä. Se voi kuitenkin helpottaa työnhakua verkostoitumisen tai työllistymisen kannalta olennaisen osaamisen syventymisen kautta. Tämä voi selittää sitä, että vaikka merkitys keskimäärin koettiin vähäiseksi, oli kolmannes (33 %) nuorista (AMK) kokenut opinnäytetyön edistäneen työllistymistä. Opintojen ohjauksella pyritään edistämään opiskelijoiden ammatillisen polun rakentumista, mutta erityisesti nuorten vastauksissa suoraa yhteyttä työllistymiseen ei koettu.

Eri työtehtäviin päätyneet korostivat eri tekijöitä. Asiantuntija-, kehittämis- ja johtotehtävissä toimivat korostivat muita enemmän suhteiden ja projektien merkitystä (ka. 3,1). Johtavassa asemassa olevilla myös muun opintojen aikainen työkokemus (ka. 3,3) oli koettu tärkeäksi. Oma aktiivisuus arvostettiin korkealle kaikilla aloilla. Avoimissa vastauksissa korostettiin edelleen verkostoitumisen merkitystä, mutta työnhakua olivat edistäneet myös joustavuus työhaussa ja muu toimeliaisuus. Yksi vastaaja laitto työllistymisen hyvän onnen piikkiin.

”Muista suhteista johtuvat hyvät sattumat ja tämän jälkeen hyvän vaikutuksen tekeminen omalla työpanoksella.”
(Suhteet ja verkostot, 5 mainintaa)

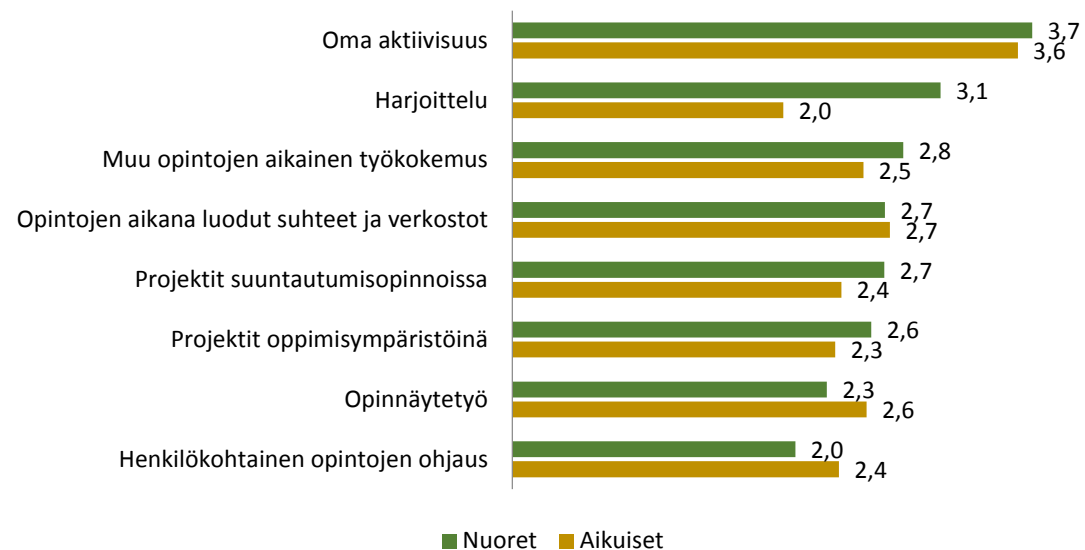
”Mahdollisuus muuttaa toiselle paikkakunnalle”(Joustavuus työhaussa, 3 mainintaa)

”Kova työnteko eri ympäristöissä, mm. vapaaehtoistyö” (Oma toimeliaisuus, 3 mainintaa)

3.2 Tyytyväisyys tutkintoon

Tyytyväisyyttä tutkintoon on kysytty tiedustelemalla suorittaisivatko yhteisöpedagogit tutkinnon

Kuinka paljon seuraavat asiat ovat auttaneet sinua työllistymisessä / työhaussa?

Kuvio 11. Työllistymistä edistäneet tekijät. Nuorten ja aikuisten vastausten keskiarvo. (1= Erittäin vähän, 2= Melko vähän, 3= Melko paljon, 4= Erittäin paljon). EOS- vastaukset poistettu.

uudelleen, jos olisivat vastaushetkellä valitsemassa koulutuspaikkaa. Kysymys on toistettu kaikissa selvityksissä. Se on tyyppillinen arviointikysymys, jossa vastaaja pakotetaan arvioimaan uudelleen saamansa koulutuksen kokonaisvaltaista hyödyllisyyttä. Edellisissä kyselyissä mm. kampusten välillä on ollut suuria vaihteluja. Tässä kyselyssä tutkintoon ollaan pääasiassa tyytyväisiä, sillä vastaajista noin kaksi kolmesta ilmoittaa, että suorittaisi tutkinnon uudestaan.

Edelliseen seurantaan verrattuna tyytyväisyys koko yksikön tasolla on pysynyt ennallaan. Kymmenen vuoden takaiseen laskua oli vain muutaman prosenttiyksikön verran.

Tyytyväisyydessä oli eroja kampuksittain. Lakkautuvien ja lakkautuneiden kampusten vastaajista tutkinnon suorittaisi uudestaan 43–60 % vastaajista. Nurmijärven kampukselta valmistuneista ja kyselyyn vastanneista tutkinnon suorittaisi uudestaan neljä viidestä (80 %). Kampusten välisiin eroihin voi olla monia syitä muun muassa jo aiemmin mainittu alueellisen työtilanteen eroavuus.

Kaikkein tyytymättömiä olivat muun alan tehtävissä (65 %, $p=.000$) ja koulutustasoa vastaamattomissa tehtävissä (65 %, $p=.000$) toimivat yhteisöpedagogit, joista enemmistö ei suorittaisi tutkintoa uudestaan. Tyytymättömiä oli paljon myös työttömien (63 %), työttömyyttä kokeneiden (46 %) ja suoritustason tehtävissä toimivien (43 %) keskuudessa. Vastaushetken työtilanne näytti selittävän myös paljon koulutusmuotojen välillä havaittavia eroja. Aikuiset ja ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet olivat odotetusti hyvin tyytyväisiä tutkintoonsa. Valmistumisvuoden mukaan tyytyväisyys näytti noudattavan normaalijakaumaa, sillä tyytyväisimpiä olivat vuosina 2010–2011 valmistuneet, joista 70 % suorittaisi tutkinnon uudestaan. Tyytymättömiä puolestaan olivat ne, joiden valmistumisesta oli kulunut eniten ja vähiten aikaa. Vuonna 2008

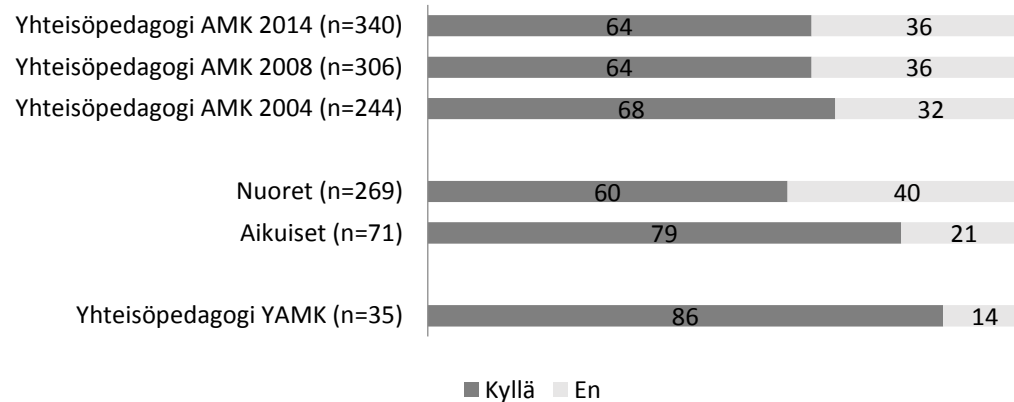
ja vuonna 2014 valmistuneista tutkinnon suorittaisi uudestaan 55 % vastaajista.

Kehittämisen ja asiantuntijatyössä olevista neljä viidestä (83 %) suorittaisi tutkinnon uudestaan. Tyytyväisiä oltiin myös nuorisotyössä (77 %), opetustehtävissä (78 %) ja johtotehtävissä (77 %). Varhaiskasvatusta ja myynti- ja asiakaspalvelutyötä tekevät olivat pääasiassa tyytymättömiä tutkintoon. Varhaiskasvatuksesta tutkinnon suorittaisi uudestaan 29 % vastaajista ja myyntityötä tekeviä noin joka viides (19 %). Lastensuojelutehtävissä toimivista enemmistö (56 %) suorittaisi tutkinnon uudestaan, vaikka avoimissa vastauksissa kelpoisuuden puuttuminen sosiaalialan tehtäviin koettiin ongelmalliseksi.

Avoimissa vastauksissa tyytymättömyyden taustalla toistuvat pitkälti samat syyt kuin Arreston ja Määtän (2006) tutkimuksessa vuonna 2004 ja Nikoskisen selvityksessä vuonna 2008. Alan työtilanne (30 mainintaa), sosiaalialan kelpoisuusehdot (41 mainintaa) ja koulutukseen järjestämiseen tai opetussuunnitelmiin liittyvät tekijät (20 mainintaa) olivat useimmin tyytymättömyyden taustalla. Vaikka tunnettuus ei enemmistön mielestä ollut merkityksellinen tekijä työttömyyden taustalla, oli tässä kohdassa 17 vastaajaa katsonut sen yhdeksi syyksi olla suorittamatta tutkintoa uudestaan. Kymmenen vastaajaa ilmoitti puolestaan kiinnostuneensa toisesta alasta.

Mielenkiintoista oli se, että yhteisöpedagogit olivat tässä kyselyssä tyytyväisempiä työhönsä kuin

Jos olisit nyt valitsemassa opiskelupaikkaa, suorittaisitko saman tutkinnon uudelleen? (%)

Kuvio 12. Tyytyväisyys tutkintoon

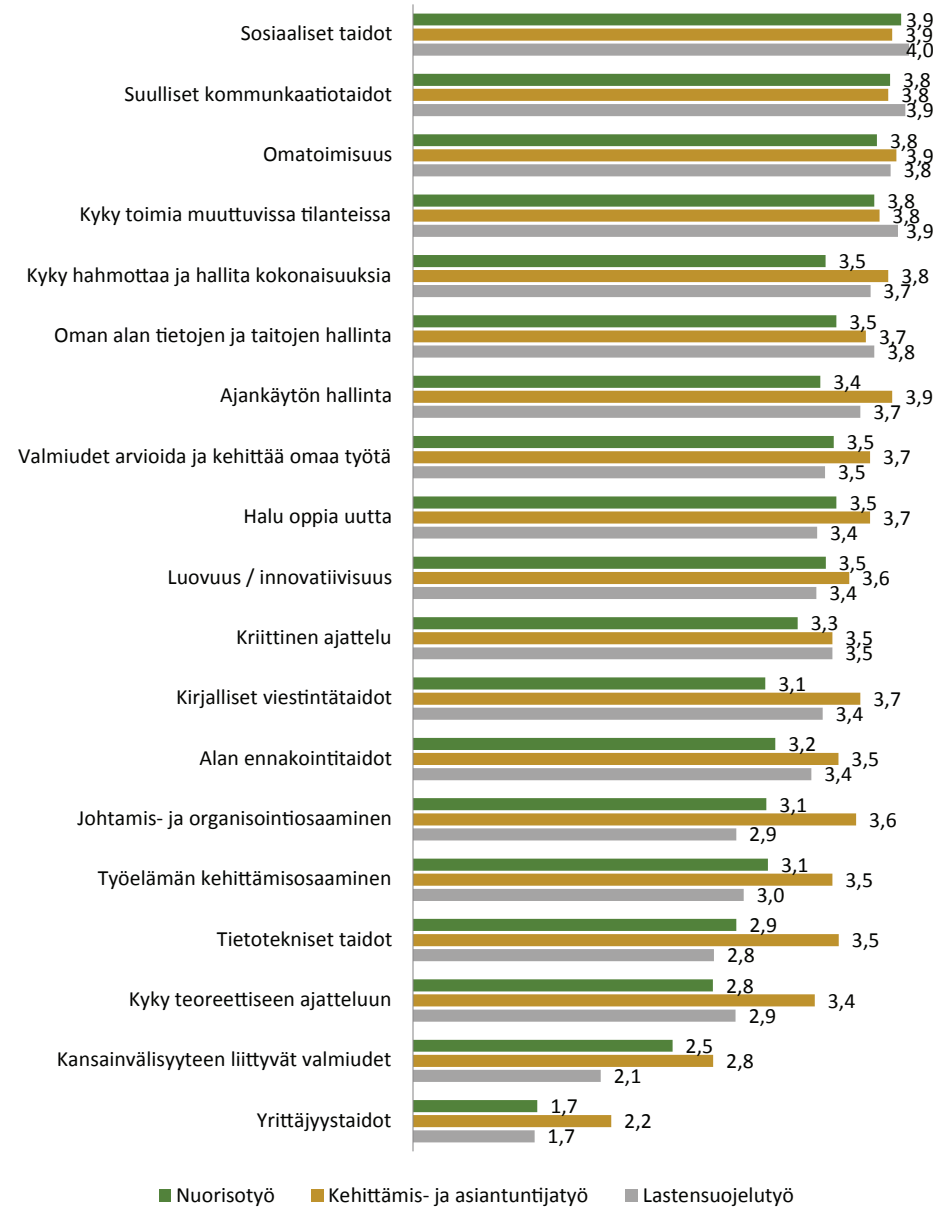
aiemmissä kyselyissä, mutta tyytyväisyys tutkintoa kohtaan ei ollut kasvanut. Tyytymättömyyden taustalla voi olla työelämästä noussut kiinnostus uutta alaa tai toisia työtehtäviä kohtaan kohtaan, jolloin retrospektiivisessä tarkastelussa olisi ollut järkevämpi valita uutta kiinnostusta vastaava tutkinto. Erityisesti sosiaalialalle päätyneet kokivat, että sosiaali- ja terveystieteiden tutkinto olisi ollut tehtävien kannalta osuvampi valinta. Alavalintaan liittyvät tekijät korostuivat pääasiassa nuorilla, joiden ammatilliset kiinnostuksen kohteet saattoivat kirkastua vasta työelämässä.

3.3 Työelämävalmiudet

Palkkatyössä olevilta yhteisöpedagogeilta kysyttiin mitä valmiuksia he tarvitsevat työtehtävissään. Esillä olevat taidot edustavat ns. yleisiä työelämävalmiuksia, jotka eivät ole luonteeltaan ammattisidonnaisia. Esimerkiksi sosiaalisia taitoja tarvitaan, ja toisaalta myös opitaan lähes kaikilla elämän osa-alueilla. Työtehtäväkohtaiseen tarkasteluun valittiin mukaan nuorisotyö, hallinnollinen kehittämis- ja asiantuntijatyö ja lastensuojelu, jotka olivat AMK-tutkinnon suorittaneiden yleisimmät toimialat. Vastausten keskiarvot ovat kaikkien yhteisöpedagogien (AMK ja Ylempi AMK) keskiarvoja.

Sosiaaliset taidot, suulliset kommunikointitaidot ja omatoimisuus korostuvat kaikissa vastaajaryhmissä ja kaikilla työkentillä. Myös kyky toimia muuttuvissa tilanteissa on koettu tärkeäksi työtehtävissä menestymisen kannalta. Kirjallisen viestinnän, tietoteknisen osaamisen ja teoreettisen ajattelun valmiudet näyttäisivät korostuvan asiantuntijatehtävissä. Kirjalliset viestintätaidot olivat keskimääräistä tärkeämmässä osassa myös lastensuojelussa, mikä liit-

Kuinka tärkeäksi arvioisit seuraavat valmiudet työssäsi?

Kuvio 13. Yleisten työelämävalmiuksien merkitys työssä. Vastausten keskiarvo (AMK ja Ylempi AMK). (4=Erittäin merkittävä, 3=Jokseenkin merkittävä, 2=Ei kovin merkittävä, 1=Ei lainkaan merkittävä)

tynee sosiaalialan kirjaamiskäytäntöihin. Eri koulutusmuotojen erot myötäilevät tehtäväkohtaisia eroja. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneet arvostivat enemmän johtamis- ja organisointivalmiuksia, yrittäjät puolestaan korostivat yrittäjyystaitoja.

Kyselyssä tiedusteltiin myös kuinka paljon vastaajat katsovat oppineensa näitä valmiuksia koulutuksessa. Yleisesti Humakin merkitys valmiuksien kehittäjänä koettiin vähäisempänä kuin valmiuden merkitys työssä. Poikkeuksena olivat teoreettiset ajattelutaidot, kansainväliset valmiudet ja yrittäjyysvalmiudet, joita vastaajat kokivat saaneensa koulutuksesta tarpeeksi. Yleisten työelämätaitojen suhteen vertailu on harhaanjohtavaa, sillä näitä taitoja opitaan formaalien oppimisympäristöjen lisäksi esimerkiksi harrastuksien kautta. Koulutukseen voi hakeutua ihmisiä, jotka katsovat jo omaavansa taitoja ja taipumuksia alan työtehtäviin ja myös opiskelijavalinnassa pyritään painottamaan työelämässä tarvittavia valmiuksia. Nikoskinen (2008, 78) muistutti myös, että monia taitoja päästään kehittämään toden teolla vasta työelämän toimintaympäristöissä. Tutkintokoulutuksen rooli on antaa eväitä näiden valmiuksien kehittymiselle niin koulutuksen aikana kuin sen jälkeen. Oppiminen ja ammatillinen kehitys ovat kuitenkin viime kädessä opiskelijoiden oman aktiivisuuden ja motivaation varassa.

3.4 Toiveet koulutukselle

Valmistuneet saivat kertoa avoimessa kohdassa, mitä opintoja he olisivat toivoneet lisää tutkintoonsa. Kysymykseen tuli 201 vastausta, mutta yhdessä vastauksessa saatettiin luetella useampia toiveita. Eniten mainintoja saivat lastensuojeluun liittyvät asiat, kuten lakiosaaminen ja sosiaalialan käytännöt. Vastauksissa

toivottiin myös huomattavasti enemmän käytännön tekemistä, harjoittelua ja työelämässä tai yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavia projekteja. Paljon esitettiin myös toiveita, jotka liittyivät talous ja hallinto-osaamiseen. Budjetointiin ja rahoituskuvioihin liittyvää osaamista kaivattiin erityisesti järjestösektorilla työskentelevien vastauksissa. Alle on koottu esimerkkejä tutkintoon toivotuista opinnoista.

”Lastensuojelulain perusteet ja yhteisöpedagogina oleminen lastensuojelussa sekä turvallisuussuunnitelman tekeminen.”

(Lastensuojeluun liittyvät opinnot ja sosiaalialan opinnot, 37 mainintaa)

”Talouden hallinta, ajankäytön hallinta, projektiosaaminen ja projektihakemusten kirjoittaminen.”

(Talous ja hallinto, 27 mainintaa)

”Syventäviä alan opintoja. Tuntui, että asiat käydään liian pintapuolisesti läpi.”
(Syventyminen alan teemoihin, 18 mainintaa)

”Enemmän konkreettisia ja työelämälähtöisiä opintoja”
(Harjoittelua ja yhteistyötä työelämän kanssa, 35 mainintaa)

Terveysalaan liittyviin opintoihin lukeutuivat esimerkiksi ensiapukoulutus ja lääkehoito. Työelämäosaamisessa tarkoitetaan tässä yhteydessä erilaisia työnhaakuun liittyviä taitoja, mutta mukana oli myös toiveita syventää osaamista työmarkkinoiden yleisistä piirteistä. Jälkimmäinen näkyi erityisesti ammattiyhdistyksissä toimivien vastauksissa, joissa korostettiin myös lakien ja yhteiskunnallisen osaamisen lisäämistä opintoihin.

	AMK	YAMK
Lastensuojelu ja muu sosiaaliala	37	
Harjoittelua ja yhteistyötä työelämän kanssa	34	1
Talous ja hallinto	25	2
Syventyminen alan teemoihin	18	
Terveysala ja psykologia	16	
Työelämäosaaminen	13	
Erityiskasvatus	11	
Järjestöosaaminen	11	1
Laki ja yhteiskunnallinen osaaminen	11	1
Muut ikäryhmät kuin nuoret	11	
Ohjausmenetelmät	10	2
ATK-valmiudet, some- ja verkkonuorisotyö	8	1
Johtaminen	7	1
Yrittäjyysopinnot	7	3
Kansainvälisyysosaaminen	5	2

Taulukko 10. Tutkintoon ehdotetut opintokokonaisuudet

Ylemmän AMK- tutkinnon suorittaneista kolme vastaajaa olisi kaivannut enemmän yrittäjyysopintoja, mutta muuten mitkään yksittäiset opinnot eivät korostuneet vastauksissa. Toiveissa ei näkynyt merkittäviä eroja sen mukaan, minkä opetussuunnitelman mukaan tutkinto oli suoritettu. Lastensuojeluun liittyviä opintoja ja käytännön harjoittelua toivottiin paljon valmistumisajankohtaan katsomatta.

Vastauksissa opetussuunnitelmaa kritisoitiin siitä, että teemoihin ei ehditä syventyä tarpeeksi ja monet olivat kokeneet, että asiat käydään liian pintapuolisesti läpi. Toisaalta työtehtäväkohtainen tarkastelu paljastaa, että taitoja ja yleisiä valmiuksia kaivataan juuri niille alueille, jota omilla työtehtävissä tarvitaan. Yhteisöpedagogitutkinto laaja-alaisena generalistitutkintona pyrkii antamaan valmiuksia monenlaisiin työtehtäviin, jolloin kaikkien alojen spesifeihin tietotaitoihin ei pakollisten opintojen puitteissa ole mahdollista syventyä. Opiskelijoiden on kuitenkin projektien, harjoitteluiden ja oppinäytetyön kautta mahdollisuus kehittää osaamistaan ja suunnata ammatillista kasvua kohti itseä kiinnostavia työtehtäviä. Työelämä voi tarjota myös mahdollisuuksia sellaisiin tehtäviin, joita opintojen aikana ei vielä osata odottaa. Työelämästä kumpuaviin lisäkoulutustarpeisiin voidaan vastata täydennyskoulutuksella ja jatko-opintojen kautta. Yhteisöpedagogien jatkokoulutautumista käsitellään seuraavassa kappaleessa.

3.5 Yhteisöpedagogien jatko-opintosuunnitelmat

Valmistuneiden jatko-opintoaikomuksia tiedusteltiin kysymällä, ovatko he suorittaneet tai suoritta-

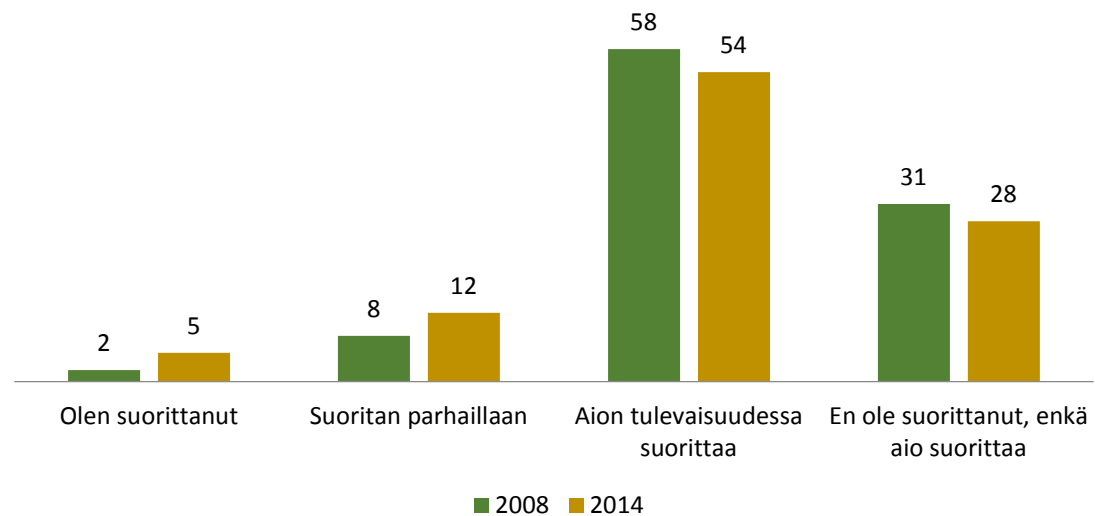
massa tutkintoa tai muuta lyhytkestoista koulutusta valmistumisen jälkeen. Arreston ja Määtän (2006) sekä Nikoskisen (2008) selvityksissä jatko-opiskelu oli kyselyhetkellä harvinaista, mutta monet yhteisöpedagogit haaveilivat suorittavansa jonkun tutkinnon tulevaisuudessa. Lisäkoulutuksen tarve voi johtua halusta syventää ammattitaitoa tai halusta laajentaa työtehtäviä. Korkeampi tutkinto voi tulla ajankohtaiseksi kun työuralla avautuu mahdollisuus vastuullisempiin tehtäviin.

Vain noin 5 % oli suorittanut jonkun tutkinnon valmistumisen jälkeen. Vastaajista 12 % ilmoitti puolestaan olevansa kyselyhetkellä jossain tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Päätoimiseksi opiskelijaksi itsensä oli ilmoittanut 16 (5 %) vastaajaa. Loput siis suorittavat jotain tutkintoa työn ohella. Vaikka opiskelu oli vastaushetkellä kohtuullisen harvinaista, oli enemmistö perustutkinnon suorittaneista aikeissa suorittaa jonkun tutkinnon tulevaisuudessa. Nuorten ja aikuisten välillä ei ollut tilastollista eroa opiskeluaikojen suhteen ($p=,177$).

Toimialoitteinen tarkastelu paljastaa, että erityisesti lähialan työ kannustaa opintoihin. Varhaiskasvatustyötä tekevistä 70 % ja oppilaitoksissa tapahtuvaa ohjaustyötä tekevistä 87 % aikoo suorittaa jonkun tutkinnon jatkossa. Jatko-opintoaikomukset olivat myös huomattavan yleisiä ohjaus- ja kehittämistyötä (77 %) tekevien sekä esimiestehtävissä olevien (74 %) keskuudessa. Mielenkiintoista on se, että ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneistakin noin puolet ($n=18$) ilmoitti hakeutuvansa vielä tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Uusien tutkintojen alat myötäilevät vastaajan työtehtäviä. Lastensuojelutyöstä lähdetään sosiaalialalle ja oppilaitosmaisesta työympäristöstä opetuslalle.

Nuorisotyötä tekevien tulevissa tutkinnoissa toistuvat erityispedagogiikka, ylempi AMK-tutkinto ja sosionomitutkinto (AMK). Asiantuntija- ja kehittämistehtävissä toimivat aikovat suorittaa ensisijaisesti ylemmän AMK-tutkinnon. Monet vastaajat

Kuvio 14. Valmistuneiden yhteisöpedagogien jatko-opintoaikomukset

olivat nimenneet avoimeen kohtaan opettajan pedagogiset opinnot, jotka tuovat laajan pedagogisen pätevyuden, vaikka ne eivät ole varsinaista tutkintokoulutusta. Ylemmän AMK- tutkinnon arvo tunnustetaan työelämässä ja valmistuneiden keskuudessa. Jopa 55 AMK-tutkinnon suorittanutta ilmoitti olevansa kiinnostunut jatkamaan opintoja ylempään AMK-tutkintoon.

Yhteisöpedagogit olivat valmistumisen jälkeen suorittaneet myös kohtuullisen paljon lyhyempiä ei-tutkintoon johtavia opintokokonaisuuksia. Mielinkiintoista oli, että lyhytkestoista koulutusta oli kertynyt enemmän ylemmän AMK- tutkinnon suorittaneille. Tämä selittyy heidän asemallaan ja työtehtävillään, joka edellytti ja toisaalta mahdollisti lyhytkestoisen täydennyskoulutuksen ammatillisen kehittymisen tueksi. Tutkintojen välillä oli eroa lyhytaikaisen koulutuksen sisältöjen suhteen. AMK-tutkinnon suorittaneet kertoivat suorittaneensa pääasiassa erikoistumisopintoja ja avoimen yliopiston opintokokonaisuuksia. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneilla opinnot viittaisivat henkilöstökoulutustyyppiseen koulutukseen, joka onkin yleisempää toimihenkilöillä ja korkeasti koulutetuilla (Ruuskanen 2008).

Vastaajien syyt jatkokouluttautumiselle ovat samansuuntaiset kuin ensimmäisessä ja edellisessä uraseurannassa. Opinnoilta toivotaan mahdollisuutta laajentaa omaa osaamista, mutta koulutukselta toivotaan myös turvaa työmarkkinoiden epävarmuudelta. Oma työmarkkina-asema vaikuttaa selvästi jatkokoulutushalukkuuteen. Työllistymiseen liittyvät haasteet olivat yleisempi jatkokouluttautumisen syy nuorilla, naisilla ja työttömällä. Ryhmien väliset erot tulevat esiin myös tehtäväkohtaisessa tarkastelussa. Nuorisotyössä korostetaan ammatillista kehittymistä ja työn ehtoja, lastensuojelussa pätevyteen liittyviä seikkoja. Asiantuntija- ja johtotehtävissä puolestaan kaivataan ammatillisen osaamisen syventämistä ja itsensä kehittämistä.

	Suoritettut tutkinnot	Parhailaan suoritettavat tutkinnot	Tulevaisuudessa suoritettavat tutkinnot
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	3	14	34
Kulttuuriala	-	-	1
Sosiaali- ja terveysala*	7	13	44
Yhteiskuntatieteiden- ja hallinnon ala	4	10	12
Luonnonvara- ja ympäristöala	1	-	-

Taulukko 11. Yhteisöpedagogien uudet tutkinnot * sis. sosiaalityö (YTM)

”Haluan pysyä ajan tasalla mielenterveys- ja päihdeasioihin liittyen, kehittyä työssäni ja ihmisenä.” (Halu kehittää ammattitaitoa, 76 mainintaa)

”Työllistyminen yhteisöpedagogin tutkinnolla vaikeaa. Työnantajat eivät tunne yhteisöpedagogin tutkintoa riittävästi. Lisäksi useissa työpaikoissa, joita olen katsellut, on vaatimuksena sosiaali- tai terveysalan tutkinto, jolloin yhteisöpedagogi ei kelpaa.” (Työllistymiseen liittyvät haasteet, 74 mainintaa)

”Kiinnostus alaan ja se olisi hyvä jatkumo nykyiselle tutkinnolle” (Kiinnostus toista alaa kohtaan, 40 mainintaa)

”Halu edetä uralla ja saada lisää vastuuta sekä haasteita.” (Halu edetä uralla, 29 mainintaa)

Ajallinen vertailu paljastaa, että opiskeluinto oli kasvanut, vaikka yhteisöpedagogien työllisyystilanne, työtyytyväisyys ja tulotaso olivat samalla ajankaksolla vahvistuneet tai pysyneet ennallaan. Kyse lyhetkellä näkyvä opiskeluinto voi liittyä käynnissä olevaan opiskelijavalintauudistukseen, joka tulee vuodesta 2016 alkaen rajoittamaan korkeakoulutettujen mahdollisuuksia päästä suorittamaan uutta samantasoista tutkintoa. Kyse voi olla myös uusien jatkokoulutusväylien avautumisesta ja tunnetuksi tulemisesta (Ylempi AMK).

4

Yhteenveto

4 Tulosten yhteenveto

Nyt tehdyn kolmannen yhteisöpedagogien sijoittumisseurannan tulokset vahvistavat edellisten selvitysten tuloksia erityisesti työkenttien laajuuden ja moninaisuuden suhteen. Samalla kysely tuotti myös uutta tietoa ylempien ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittumisesta. Kyselyn vastausprosentti oli perustutkinnon suorittaneilla 37 % ja ylempään tutkinnon suorittaneilla 42 %. Aukottomasti ei voida selvittää, ketkä jättivät vastaamatta. Mahdollisen kadon vaikutus on kuitenkin huomiotava tulosten tarkastelussa, koska tarkoituksemme oli luoda kokonaiskuvaa vuosina 2014–2008 välisenä aikana valmistuneiden yhteisöpedagogien tilanteesta keväällä 2014.

Yhteisöpedagogi-koulutukseen hakeutuneilla on yleensä jo taustalla toimialaan liittyvää työ- tai harrastuskokemusta tai molempia. Näin on myös nuorten kohdalla, koska he saavat myös hakuvaiheessa pisteitä harrastussuuntautuneisuudesta ja alan työkokemuksesta. Aikuisten monimuotokoulutukseen hakeutuvien taustalla työkokemusta on runsaasti, ja heidän opinnoistaan osa myös luetaan hyväksi työkokemuksella. Ylempään tutkintoon pääsyn kriteerinä on kolmen vuoden alan työkokemus.

Selvitys osoitti, että yhteisöpedagogit työllistyvät pääsääntöisesti koulutusmaakuntaansa. Osa palaa sinne, mistä on tullutkin eli kotiseuduilleen. Maakunnista siirryttiin jonkin verran töiden perässä pääkaupunkiseudulle ja sellaisille alueille, joissa oli työvoiman kysyntää. Tämä tulos ei ollut muuttunut aikaisemmista seurannoista. Ylempi tutkinto näyttäisi tällä hetkellä palvelevan lähtökohtaisesti eteläisen Suomen ja lähinnä Uudenmaan aluetta.

Yhteisöpedagogeista noin neljä viidestä työllistyi noin puolen vuoden kuluessa valmistumisen jälkeen. Tulos oli samansuuntainen kuin edellisissä kyselyissä. Kaikista vastaajista kolmasosa ilmoitti työllistyneensä suoraan oman alan tehtäviin ja tältä osin tilanne oli hiukan parempi kuin edellisillä kyselykerroilla. Vastauksella noin neljä viidesosaa oli töissä. Ylempään tutkinnon suorittaneet olivat lähes kaikki töissä tutkintoa suorittaessaan.

Yhteisöpedagogien työllistymisen kentät olivat edelleen laveat, moninaiset ja myös moniammatilliset. Toimialakohtaisesti tarkasteltuna tyypillisimmät työtehtävät liittyivät edelleen erilaiseen nuorten kanssa tehtävään työhön nuorisotyön, lastensuojelun, ohjaus-, neuvonta- ja kasvatustyön erilaisilla kentillä. Tunnistettavia sisältöjä olivat myös vammais-, kuntoutus ja vanhustyö. Kyselyssä vastaajille annettiin mahdollisuus kuvailla avoimesti työssä päätehtäviä. Tässä tarkastelussa nousivat esille kehittämis- ja asiantuntijatyö sekä johtamiseen liittyvät työtehtävät erityisesti aikuisopiskelijoille (ml. ylempät). Nämä sisällöt nimesi ensisijaiseksi tehtäväkseen noin 20 % vastaajista ja heistä suurin osa koki tekevänsä järjestötyötä.

Työnantajasektoreista erottuivat tärkeimpinä edelleen kunnat (47 %), järjestöt (32 %) ja yritykset (18 %). Yksityinen yrittäjyys oli edelleen harvinaista. Edellisiin vuosiin verrattuna kuntien asema työllistäjä oli heikentynyt ja järjestöjen asema sen sijaan kasvanut. Pääkaupunkiseudulla järjestöihin työllistyminen (40 %) oli selvästi yleisempää kuin muualla. Nuorisotyötä tehtiin pääsääntöisesti kunnissa (77 %), lastensuojelutyötä sekä kunnissa (40 %) että yksityisissä yrityksissä (51 %). Mielenkiintoista oli että kehittämis- ja asiantuntija sekä johtotehtävissä olevat työskentelivät yleensä järjestöissä (noin 80 %). Kokoaikaista ja vakituista työtä löytyi useimmin lastensuojelutyöstä sekä kehittämis-, asiantuntija- ja johtotehtävistä. Kunnissa oli järjestöjä ja yrityksiä useammin määräaikaista tehtäviä.

Osa-aikaisten tehtävien osuus oli suurin ohjaus-, kouluavustus-, vanhus-, vammais- ja kuntouttavan työn parissa työskentelevillä.

Yhteisöpedagogien palkkauksessa oli tapahtunut positiivista kehitystä edelliseen tutkimuskertoihin verrattuna. Uudellamaalla työskentelevät, aikuis-koulutuksesta ja ylempään tutkinnosta valmistuneet saivat hiukan korkeampaa palkkaa kuin muut.

Aikaisempiin seurantoihin verrattuna perustutkinnon suorittaneiden sijoittuminen asiantuntija- ja kehittämistehtäviin oli lisääntynyt. Edelleen huomattava osa vastaajista luokitteli tekevänsä suoritustason työtehtäviä. Aikuisten ja erityisesti ylempään tutkinnon suorittaneet luokittelevat itsensä selvemmin kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin kuin nuoret. Vastaajat olivat kohtuullisen tyytyväisiä työhönsä. Ensimmäinen työsuhte alaa vastaavassa työssä heti valmistumisen jälkeen ennakoivat parempaa kiinnittymistä toimialan työtehtäviin.

Vastaajat olivat kohdanneet sekä kitkätöttömyyttä heti valmistumisen jälkeen etsiessään ensimmäistä työpaikkaansa sekä myös pätkätöttömyyttä, kun työllistymiskausien väliin jäi myös töttömiä kausia. Nuorista 56 % ja aikuisista 25 % oli ollut jossakin vaiheessa ilman työtä. Työttömyyttä kohdanneista kaksi kolmesta ilmoitti työttömyyden kestäneen yhteensä alle puoli vuotta. Uudellamaalla ja ylempään tutkinnon suorittaneilla työttömyyden kesto oli lyhyempi kuin muilla. Työllistymisen esteenä pidettiin useimmiten alueen ja alan työtilannetta, tutkinnon tunnettavuutta, työkokemuksen ja suhdeverkoston puutteellisuutta. Työllistymistä edistävinä tekijöinä pidettiin useimmiten omaa aktiivisuutta ja opintojen aikaista työkokemusta. Nuoret painottivat myös harjoittelun merkitystä ja aikuiset suhdeverkostoa sekä oppinäytetyötä.

Perustutkinnon suorittaneista 64 % suorittaisi tutkinnon uudelleen. Tulos on sama kuin edellisessä seurannassa. Aikuiset ja ylempään tutkinnon suorittaneet olivat tyytyväisempiä kuin nuorten päivämuotoisen koulutuksen suorittaneet. Työttömät ja muuan alan töiden parissa työskentelevät olivat kaikkein tyytymättömämpiä tutkintoonsa.

Kaikkein tärkeimpinä työelämävalmiuksina vastaajat pitivät sosiaalisia taitoja, suullisia kommunikointitaitoja, omatoimisuutta sekä kykyä toimia muuttuvissa tilanteissa. Sisällöltään erilaisissa tehtävissä tarvittiin myös erilaisia valmiuksia. Kehittämistehtävissä korostuivat enemmän yleiset ei-alakohtaiset valmiudet kuten johtaminen ja kehittämisosaaminen. Koulutukseen toivottiin lisää erityisesti lastensuojeluun, talouteen ja hallintoon liittyviä sisältöjä. Myös käytännön harjoittelua kaivattiin lisää.

Kyselyhetkellä noin 12 % oli jossakin tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Vastaajilla oli jonkin verran myös jatkokoulutusaikomuksia. Nämä liittyivät yleensä oman työn kehittämiseen tai tarvittavan pätevyyden hankkimiseen mm. varhaiskasvatuksessa, sosiaalialalla tai opetustyössä (opettajan pedagogiset opinnot). Mielenkiintoista oli, että ylempään tutkinnon suorittaneista yli puolet aikoi suorittaa vielä jonkin tutkinnon tulevaisuudessa.

Pohdinta

Moninaiset työkentät

Tulokset piirtävät hyvin samankaltaisen kuvan yhteisöpedagogien työllistymisen kentistä kuin aikaisempien seurantojen perusteella on jo saatu. Yhteisöpedagogit sijoittumista voidaan täsmentää muutaman perusulottuvuuden avulla.

Työtehtävien näkökulmasta yhteisöpedagogit sijoituvat edelleen erilaisiin humanistisen ja kasvatusalan tyypillisiin vuorovaikutustaitoja vaativiin ohjaus-, vuorovaikutus-, kasvatus-, opetus- ja yhteisöjen vahvistamistehtäviin. Työantajasektorin näkökulmasta yhteisöpedagogit sijoittuvat pääsääntöisesti kuntiin, järjestöihin ja yrityksiin. Työn kohderyhmän näkökulmasta yhteisöpedagogit työskentelevät pääasiallisesti nuorten, mutta myös muiden ikäryhmien parissa. Nämä kentät sulkevat sisäänsä nuorisotyön eri muotoineen (avoin toiminta, koulutyö, ohjaus ja neuvonta yms.), lastensuojelutyön, erilaisen vammais-, vanhus- ja kuntoutustoiminnan sekä kasvatuksen ja ohjauksen eri toimintaympäristöissä. Ylempään tutkinnon suorittaneet työskentelevät samoilla kentillä, mutta työn painopiste on enemmän kehittämis-, asiantuntija- ja johtamistehtävissä.

Aikaisempiin selvityksiin verrattuna kysely toi muutamia uusia näkökulmia yhteisöpedagogien työhön. Yksi niistä oli järjestötyön esiin nouseminen. Kehittämis- ja johtamistehtävissä työskennelleistä suurin osa työskenteli järjestökentällä. Järjestötyö myös työllisti pääkaupunkiseudulla selvästi paremmin kuin muualla Suomessa. Järjestöissä maksettiin ainakin tämän selvityksen perusteella myös korkeampaa palkkaa kuin nuorisotyössä.

Humakin yhteisöpedagogikoulutuksessa on vuosien mittaan haluttu kirkastaa järjestötyön koulutuksen asemaa, koska sille on nähty niin sanotusti uusia markkinoita. Näiden tulosten valossa tämä suuntaus vaikuttaa oikeansuuntaiselta. Tämän kysely kertoi järjestötyön aseman kohentumisesta, mutta jätti paljon kysymyksiä, jotka voisivat olla tarkemman tutkimuksen arvoisia. Näyttäytykö järjestöissä tehtävä työ itsenäisenä professiona, ”ammattillisenä järjestötyönä” vai missä määrin järjestöt ovat toimintaympäristöinä esimerkiksi nuorisotyölle tai laajemmin nuorten kanssa tehtävälle työlle.

Valtakunnallinen koulutustehtävä

Humak toteuttaa koulutuksensa avulla valtakunnallista koulutustehtävää. Tulosten perusteella ainakin ensimmäisinä vuosina valmistumisen jälkeen pysyttäytytään koulutusmaakunnassa. Siirtymää oli jonkin verran maakunnista lähinnä pääkaupunkiseudulle. Tulos on haasteellinen valtakunnallisen koulutustehtävän toteutumisen näkökulmasta. Tilastot antavat myös viitteitä siitä että alan työmarkkinat olisivat paremmat niillä alueilla, joissa ei ole alan koulutusta.

Toisaalta niillä alueilla, joissa koulutusta on, yhteisöpedagogeja osataan myös paremmin hyödyntää työmarkkinoilla tunnettavuuden vuoksi. Tulevaisuuden maailmassa, jossa opetus ja oppiminen muuttuvat ja siirtyvät uusiin ympäristöihin (digi ja verkot), paikasta ja ajasta riippumattomamman koulutuksen järjestäminen voisi puoltaa paikkaansa perinteisen päivämuotoisen opetuksen rinnalla laajemmin. Tällöin koulutusta voitaisiin järjestää monimuotoisesti laajemmin ympäri Suomea.

Tämän aineiston perusteella yhteisöpedagogit ovat työllistyneet kohtuullisen hyvin alueesta riippumatta. Tämä on luultavasti seurausta koulutuksen tasapainosta vallitseviin työmarkkinoihin nähden. Eri puolilla Suomea olevat kampukset täyttävät alueellista kysyntää ja yhteisöpedagogien työllistymisen kenttien laveus mahdollistaa työn hakemisen laajalta sektorilta. Mielenkiintoinen, tosin hyvin luonnollinen, havainto oli että ensimmäiset työkokemusvuodet suuntaavat alalle sitoutumista. Opintoissa tämä tarkoittaa erityisesti harjoittelujen ja loppuvaiheen opintojen kohdallisuutta suhteessa toimialaan, jotta syntyy oikeansuuntaisia kontakteja ja osaamista, jota edistävät opiskelijoiden työllistymistä. Valmistuneille yhteisöpedagogeille tämä merkitsee heti valmistumisen jälkeen harkintaa valittaessa ensimmäisiä työpaikkoja.

Toiveita koulutuksen sisältöihin ja jatko-opintoaikomuksia

Tuloksissa ilmeni tarve osaamisen kehittämiseksi. Yhteisöpedagogin tutkinto antaa valmiudet laaja-alaisiin tehtäviin, mikä näkyi työnkuvien moninaisuutena. Avoimissa vastauksissa toivottiin syventymistä yksittäisiin teemoihin (esim. sukupuolisensitiivisyys, peliala) ja tutkintoa kritisoitiin siitä, että asioiden käsittely jäi liian pintapuoliseksi. Toisaalta osa vastaajista kirjoitti myös ymmärtävänsä, että laaja-alainen tutkinto voi tarjota vain pohjatiedot ja teemoihin syventyminen jää tutkinnon aikana ja sen jälkeen opiskelijan oman aktiivisuuden ja kiinnostuksen varaan. Koulutukseen haluttiin lisää myös käytännön harjoittelua, talous- ja hallinto-osaamista sekä lastensuojeluun ja sosiaalityöhön liittyviä valmiuksia. Talouteen ja hallintoon liittyvät seikat ovat tuttuja aikaisemmista kyselyistä ja niitä on lisätty nykyiseen opetussuunnitelmaan, joka on ollut voimassa vasta puolitoista vuotta.

Sen sijaan harjoittelun määrä ei juurikaan lisääntynyt edellisessä opetussuunnitelmassa ja tulevissa uudistuksissa tämä joudutaan ottamaan huomioon mahdollisesti lisäämällä harjoittelun määrää ja myös jatkamalla harjoittelujaksojen pituutta. Lastensuojeluun liittyviä viittauksia oli paljon, mikä oli ymmärrettävää kun katsotaan tutkinnosta työllistymistä. Lastensuojelun parista oli myös saatu hyviä työpaikkoja, jotka olivat vakituisia, joista saatiin muihin verrattuna kohtuullista palkkaa ja joissa myös viihdyttiin.

Huomattava osa ylemmän suorittaneista aikoo jatkaa tutkintoon johtavaan koulutukseen. Tämä herättää kysymyksen ylemmän tutkinnon asemasta työmarkkinoilla ja myös siitä, mikä on sen asema tutkinnon suorittaneiden silmissä. Tilanne, jossa ylemmän suorittaneet hakeutuvat yliopistoon suorittamaan maisterin tutkintoa saadakseen jatko-opintokelpoisuuden, on erikoinen. Miksi suorit-

taa toinen samatasoinen tutkinto uudelleen usein vielä samalta alalta? Tämä kysymys on monien ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden mielissä ja vaatii tulevaisuudessa ammattikoreakouluja ja sen opiskelijoita paremmin kohtelevan järjestelmän. Ylemmästä kanavoituvien jatko-opiskelijoiden tulevaisuuden asema on tärkeä asia, kun ajatellaan koulutus- ja toimialan kehittämistä.

Lopuksi

Avoimissa kysymyksissä ohjattiin avaamaan koulutuksen ja työllistymisen ongelmakohtia, jolloin varsinaiselle koulutuksen hyviä puolia korostaville puheenvuoroille oli annettu vähemmän tilaa. Vastajat halusivat kuitenkin antaa positiivista palautetta ja erityisesti avoimissa vastauksissa kiiteltiin niin yksittäisiä opettajia ja yleisesti myös koulutuksen laatua. Humanistisen ammattikorkeakoulun rakenteelliset muutokset ovat vaikuttaneet kampusverkostoon ja opetussuunnitelmiin, mikä tarkoittaa että erilaiset organisaatiomuutokset ja siirtymävaiheet ovat koskettaneet myös tämän aineiston vastaajia. Uudistuksia tai koulutuksen laatua ja järjestämistä ei kuitenkaan juuri kritisoida aineistossa, mikä kertonee myös siitä että uudistukset on pystytty viemään läpi niin, etteivät ne ole vaikuttaneet merkittävästi opiskelijoiden toimintaan.

Tämä raportti oli läpileikkaus tehdyn kyselyn tuloksiin. Näiden tulosten pohjalta on tavoitteena kirjoittaa myös kommentaarijulkaisu, jossa tulosten merkityksiä arvioidaan laajemmalla kirjoittajajoukolla teemoittain. Tutkimusaineisto mahdollistaa myös syvemmän analyysin esim. työtehtäviä ja työympäristöjen kohdalla. Erityisesti järjestötyön tarkempi analyysi voisi antaa vielä uutta ymmärrystä asiasta. Tämä olisi myös perusteltua koska näyttää siltä että järjestösektori työllistymiskenttänä on laajentunut. Aineisto antaa mahdollisuuden myös lisäaineiston keräämisen samoilta informanteilta, koska lähes puolet vastaajista antoi luvan tarkentavaan haastatteluun tarvittaessa.

Lähteet

Aho, Simo & Hynninen, Sanna-Mari & Karhunen, Hannu & Vanttaja, Markku 2012. Opiskeluaikainen työssäkäynti ja sen vaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 26/2012.

Akava 2013a. Akavan erityisalojen jäsentutkimus: Humanistit työllistyvät monipuolisesti. Akavan tiedote. Julkaistu Akavan sivuilla 7.11.2013. Viitattu 11.2.2015.

Akava 2013b. Akavan pätkätyökysely: Puolet työsuhteista on ketjutettuja. Akavan uutisarkisto. Julkaistu Akavan sivuilla 29.5.2013. Viitattu 11.2.2015.

Akavan erityisalat & Nuoriso ja Liikunta-alan asiantuntijat ry 2014. Yhteisöpedagogit- Vähimmäispalkkasuositus yksityiselle sektorille 1.6.-2014-31.3.2016. Luettavissa pdf- muodossa osoitteessa: <http://www.nuoli.info/ohjeet-suositukset/>

Arresto, Henna & Määttä, Jukka 2006. Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen. Teoksessa *Minne tie vie? Humanistisesta ammattikorkeakoulusta vuosina 2001-2004 valmistuneiden työelämään sijoittuminen, jatko-opintosuunnitelmat ja koulutuskokemukset*. Lind, Kimmo & Vartiainen, Pekka (toim.). Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 3. Humanistinen ammattikorkeakoulu, s.7-51.

Hanhijoki, Ilpo & Katajisto, Jukka & Kimari, Matti & Savioja, Hannele 2011. Koulutus ja työvoiman kysyntä 2025 – Ennakointituloksia tulevaisuuden työpaikoista ja koulutustarpeista. Opetushallitus, Raportit ja selvitykset 25/2011.

Juote, Atso & Anttila, Markus 2006. Nuoriso- ja vapaaajanohjauksen perustutkinnon osaamistarpeiden ennakointi vuosille 2015-2020. Opetushallitus. Edita Prima Oy. Helsinki

Kalliomäki, Helka 2014. Opiskelijoiden vaikutus opiskelukaupunkiin. Tutkimuskatsauksia 4/2014. Turun kaupunki. Kaupunkitutkimusohjelma, Turku.

Nikoskinen, Elina 2008a. Humanistisesta ammattikorkeakoulusta työelämään. Yhteisöpedagogien (AMK) työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 8. Humanistinen ammattikorkeakoulu Helsinki.

Nikoskinen, Elina 2008b. Yhteisöpedagogit uraa rakentamassa. Vuosina 2001-2004 valmistuneiden aika työelämässä. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 10. Humanistinen ammattikorkeakoulu Helsinki.

Opala 2013. Ammattikorkeakoulujen opiskelijapalautejärjestelmä.[online-tietokanta]. Humanistinen ammattikorkeakoulu – työtilanteeni koulutuksen päätyttyä 2013: Viitattu 06.02.2015.

Opiskelijoiden työssäkäynti 2014. Opiskelijoiden työssäkäynti koulutusasteen ja koulutusalan mukaan 2007-2012. Osataulukko. Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto. Helsinki. Julk. 20.02.2013. Viitattu 14.01.2015.

Palkkarakenne 2013. Kokoajaisten palkansaajien lukumäärät ja kokonaisansiot kuukaudessa ammatilliluokituksen (AML 2010) työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan vuonna 2013. Osataulukko. Julk.14.10.2014. Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto. Helsinki. Viitattu 20.02.2015.

Ruuskanen, Timo 2008. Toteutuuko tasa-arvo henkilöstökoulutuksessa? Hyvinvointikatsaus 3/2008. Tilastokeskus.

Suhonen, Tuomo 2013. Studies on Higher Education Choices and Spatial Labour Markets. Jyväskylä: Jyväskylä Studies in Business and Economics 138

Suorsa, Outi 2014. Vuonna 2013 valmistuneiden työllistyminen. Itä-Suomen yliopiston työllistymisselvitys. Luettavissa pdf-muodossa osoitteessa: www.uef.fi/fi/opiskelu/valmistuneidensijoittuminen

Työvoimatutkimus 2014. Palkansaajat työsuhteen tyypin ja sukupuolen mukaan, 15-74-vuotiaat. Osataulukko. Julk. 20.01.2015. Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto. Helsinki. Viitattu 20.02.2015.

Liite 1. Yhteisöpedagogien työnimikkeet

4H-Ohjaaja	Kerho-ohjaaja	Nuorisotyön lehtori	Toimintavastaava
Aluapäällikkö	Koordinaattori	Nuorisotyön ohjaaja	Toimistopäällikkö
Aluetoimitsija	Kotitalousopettaja	Nuorisotyönohjaaja	Toimitsija
Ammatillinen tukihenkilö	Koulukuraattori	Nuorisotyöpäällikkö	Tuotepäällikkö
Arviointi ja strategiatyöntekijä	Koulunkäyntiavustaja	Nuorisotyöntekijä	Työhönvalmentaja
Asiakaspalvelija	Koulunkäyntiohjaaja	Nuorisotyöntekijä	Työpajaesimies
Asumisohjaaja	Kouluttaja	Nuorisotyöntekijä	Työvalmentaja
Avustaja	Koulutussuunnittelija	Nuorten asiantuntija	Urasuunnitteluohjaaja
Avustusvalmistelija	Kouluysteistyön koordinaattori	Ohjaaja	Vapaa-aikaohjaaja
Edunvalvontasihteer	Kulttuuriohjaaja	Opettaja	Vapaaehtoiskoordinaattori
Erityisnuorisotyöntekijä	Kulttuurityöntekijä	Opiskelija- ja koulutustoiminnan koordinaattori	Vapaaehtoistoiminnan kehittäjä
Erityisohjaaja	Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja	Opiskelijatoiminnan koordinaattori	Vastaava iltapäiväkerho-ohjaaja
Erityissuunnittelija	Kuraattori	Oppilaiden ohjaaja	Vastaava nuorisotyön ohjaaja
Etsivä nuorisotyöntekijä	Kehittäjä	Osallisuuskoordinaattori	Vastaava nuorisotyöntekijä
Etuuskäsittelijä	Lapsitoiminnan ohjaaja	Pajavastaava	Vastaava ohjaaja
Hankepäällikkö	Lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä	Pakolaisohjaaja	Vertaistoiminnan koordinaattori
Hankesuunnittelija	Lasten- ja nuortenkodin ohjaaja	Palveluneuvoja	Viestinnän projektityöntekijä
Hanketyöntekijä	Lastenhoitaja	Perhekodin ohjaaja	Väkivaltatyön asiantuntija
Hanketyöntekijä liikuntahankkeessa	Lastenkodin ohjaaja	Perheohjaaja	Yhteisökehittäjä
Henkilökohtainen avustaja	Lastensuojelun perhetyöntekijä	Perhepäivähoitaja	Yhteisöohjaaja
Iltapäiväkerhon ohjaaja	Lastentarhan ohjaaja	Perhetyöntekijä	Yhteysjohtaja
Iltapäiväohjaaja	Lastentarhanopettaja	Piirikoordinaattori	Yksikön vastaava työntekijä lastensuojeluyksikössä
Johtaja	Lehdenjakaja	Projektikoordinaattori	Yksilövalmentaja
Järjestöasiantuntija	Lehtori	Projektikoordinaattori, kouluttaja	Yrittäjä
Järjestöpäällikkö	Monikulttuurisuusohjaaja	Projektipäällikkö	
Järjestösihteer	Myyntineuvottelija	Projektisuunnittelija	
Järjestösuunnittelija	Neuvolan perhetyöntekijä	Projektisuunnittelija	
Järjestötyön koordinaattori	Nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja	Etsivä nuorisotyöntekijä	
Järjestötyöntekijä	Nuoriso-ohjaaja	Projektityöntekijä	
Jäsenpalvelupäällikkö	Nuorisoagentti	Projektivastaava	
Kansainvälisten asioiden suunnittelija	Nuorisokodin ohjaaja	Päätoimittaja	
Kansalaistoiminnan asiantuntija	Nuorisokodinohjaaja	Sivistystoimen asiantuntija	
Kasvatusohjaaja	Nuorisoneuvoja	Sopimusalavastaava	
Kasvukoordinaattori	Nuorisopäällikkö	Sopimusasiantuntija	
Kehittäjä	Nuorisosihteer	Sosiaaliohjaaja	
Kehittämiskoordinaattori	Nuorisotoiminnan koordinaattori	Sosiaalipalveluohjaaja	
Kehitysvammaisten ohjaaja	Nuorisotoiminnan suunnittelija	Suunnittelija	
		Taidepajaohjaaja	
		Tapahtumapäällikkö	
		Tiedottaja	
		Toiminnanjohtaja	
		Toiminnanohjaaja	

Moninlaisille kentille

Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat

Yhteisöpedagogit tekevät arvokasta työtä yhteiskunnassamme. Kolmannen sektorin järjestötyöntekijöinä he osallistuvat mm. palveluiden tuottamiseen, joita yhteiskunta ei pystyisi muuten tuottamaan ja nuorisotyöntekijöiden ennaltaehkäisevä työ säästää merkittäviä summia säästyneinä kustannuksina sosiaalisektorilta.

Moninlaisille kentille on kolmas laajempi yhteisöpedagogien sijoittumista, koulutuskokemuksia ja jatko-opintoaikomuksia koskeva selvitys. Selvitys on osa laajempaa Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) järjestö- ja nuorisotyön yksikön ennakointiprojektia, jonka tavoitteena on selkeyttää yhteisöpedagogikoulutuksen perustaa, koulutuksen asemaa koulutuskentässä sekä ennakoida tulevia koulutustarpeita.

Selvityksen perusteella Humakista valmistutaan hyvin työllistäviin ammatteihin, joissa viihdytään. Peräti %80 haastatelluista koki tekevänsä itselleen merkityksellistä työtä ja %88 oli töissä kuusi kuukautta valmistumisensa jälkeen. Sitä voidaan pitää erinomaisena suhteutettuna yleiseen työllistymisasteeseen.

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 2, 2015

ISBN 978-952-456-220-1 (painettu)

ISBN 978-952-456-209-6 (verkkojulkaisu)

ISSN 2343-0664 (painettu)

ISSN 2343-0672 (verkkojulkaisu)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU